Ao. 1843. Dingsdag, den 31 October. No. 87

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
VOOR DE
STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de PATENTPLIGTIGEN, dat het PRIMITIEVE KOHIER van het PATENTREGT, over het dienstjaar 18$\frac{43}{44}$, van deze Gemeente, 2de gedeelte, door den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR dezer Provincie, bij besluit van den 23 October 1843, no. 21, is executoir verklaard en ter invordering aan den Heer ONTVANGER DER DIRECTE BELASTINGEN in deze Gemeente is overgegeven.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 30 Oct. 1843.

Burgemeester en Wethouderen: H. DE RANITZ.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: J. H. M. HORA SICCAMA.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

WIESBADEN den 16 October.

De hertog *van Nassau*, die dikwijls van Bieberich naar Bingen oversteekt, is voor eenige dagen gelukkig een groot gevaar ontkomen. Bij zeer hevigen storm scheepte hij zich op zijn klein Biebericher jagt van Bieberich naar Rüdesheim in en hield zelf het roer. De Rüdesheimer schippers, die eenen storm zagen naderen en het gevaarlijke daarvan maar al te goed kennen, zagen met bezorgdheid het vaartuigje zich van den oever verwijderen, begaven zich in hunne bootjes en volgden hunnen beminden Souverein op eenen kleinen afstand. Wat zij voorzien hadden, gebeurde werkelijk. In het midden van den Rijn sloeg het vaartuig om. De hertog, die in de rivier geworpen werd, behield echter zijne tegenwoordigheid van geest, greep naar de giek, en hield zich boven water totdat de Rüdesheimer schippers bij hem konden komen. Gelukkig had H. Keizerl. H. de Grootvorstin *Elizabeth* van uit haar hôtel niet kunnen zien hetgene midden op den Rijn voorviel.

GERSHEIM den 21 October.

Een stoomboot-ongeluk op den Rijn heeft gisteren grooten schrik verspreid; doch hoe groot de schade ook zij, heeft geen mensch daarbij het leven verloren. Gisteren avond omstreeks 8 uren in diepe duisternis geraakten tusschen onze stad en Rheindürkheim de afwaarts varende stoomboot *der König* en de opwaarts gaande *Leopold* zoo sterk in botsing, dat laatstgenoemde oogenblikkelijk te gronde ging. Eer *der König* gewend had, om de hulp roependen te redden, was het grootste gedeelte van *den Leopold* reeds gezonken; met moeite gelukte het nog de personen te redden. Geld en goed is verdwenen, waaronder ook eene reiskoets. Men zegt, dat zich tusschen de 70 en 80 menschen op de verongelukte boot hebben bevonden; zij kwamen ten deele van alles ontbloot hier aan. Van de vrouwen werden eenige nog bewusteloos hier aan den wal gebragt. De postwagen was gisteren avond te klein; verscheidene andere rijtuigen gingen van hier met geredde passagiers naar Worms, enz. De angst en het geschreeuw op den onder vreesselijk gekraak oogenblikkelijk wegzinkenden *Leopold* moeten inderdaad hartverscheurend zijn geweest, en het is waarlijk als een wonder aan te merken, dat al de schepelingen (andere berigten spreken van een 60tal) zijn gered. Wel spreekt men van eenige vermiste matrozen, doch gelooft, dat zich ook deze hebben gered. De verongelukte prachtige stoomboot *Leopold* wordt gezegd tot over het dek onder water te liggen en de op het vaartuig zich bevindende goederen zijn door den stroom weggesleept. Of iemand schuld is aan het ongeluk is nog onbekend.

BERLIJN den 24 October.

Ons regeringsblad behelst het volgende belangrijke berigt: » Uit zekere bron vernemen wij zoo even, dat, nadat Z. M. de Keizer van Rusland te Moscau de tijding van het oproer in Athene ontvangen had, hoogstdezelve bevolen heeft, den Russischen gezant bij het Grieksche hof, den heer *Katakazy*, van zijn' post te ontzetten." [Men zal zich herinneren, dat de genoemde gezant in de berigten uit Griekenland voorgesteld is als een' der bewerkers of begunstigers van de jongste omwenteling.]

— Men verneemt thans met zekerheid, dat de bekende Fransche geleerde *Arago* de hem voor eenigen tijd door onzen Koning geschonkene ridder-orde voor verdiensten niet heeft aangenomen

— Den 15 dezer na de middaggodsdienst had, in de raadkamer der stedelijke regering van Dresden, eene algemeene vergadering plaats van het, onder het oppertoezigt van H. K. H. de prinses *Maria Augusta* van Saksen, opgerigte *Verein* tot zedelijke verbetering der dienstboden. Gezegde H. K. H. was bij deze vergadering tegenwoordig. Bij die gelegenheid werden 25 premiën, ter waarde van 12 rthlrs. ieder, aan even zoo vele vrouwelijke en mannelijke dienstboden uitgereikt, van welke gebleken was, dat zij gedurende 18 jaren en meer, sommigen in hetzelfde huisgezin, onbesproken hadden gediend. Te gelijk werd openlijk loffelijke melding gemaakt van deze, als ook van 89 andere dienstboden, die deze onderscheiding, door veeljarige trouwe diensten, verdienden en op volgende premiën aanspraak hadden, bij voortdurend goed gedrag. Nog werden aan die genen, die 15 en meer jaren met eere gediend hadden, getuigschriften uitgereikt, waarna deze feestelijkheid, op gelijke wijze als dezelve opende, met eene toepasselijke rede gesloten werd.

FRANKFORT den 25 October.

In den loop van dezen zomer is te Jassy, in Moldavië, een Israelietisch meisje van 4½ jaren vermist, en na een lang vruchteloos onderzoek, heeft men eindelijk bevonden, dat dit kind van de straat heimelijk opgeligt, in een klooster verborgen, en door den Doop in de Oostersche Kerk opgenomen was. Vermits het kind op het verzoek der moeder aan deze niet terug gegeven werd, en hetzelve een onderdaan van Pruissen was, heeft de Pruissische consul-generaal, de heer *Neigebaur*, zich de zaak aangetrokken, en van het Moldavische bewind de uitlevering van het kind gevorderd, doch, op zijne herhaalde nota's, steeds een weigerend antwoord bekomen. In haar laatste antwoord aan den consul-generaal, gedagteekend den 3 October, verklaart de Moldavische regering, dat de doop van het kind wederregtelijk geschied is, en dat de geestelijke, welke denzelven toegediend heeft, daarvoor gestraft zal worden; maar dat het kind niet terug gegeven kan worden, omdat het te voorzien is, dat hetzelve dan weder het Joodsche geloof zou aannemen, en dit tot nadeel van de in het land heerschende godsdienst zou strekken; — dat dit ook aanleiding zou geven tot misnoegen onder de bevolking, te meer, omdat de Israelieten reeds zeer in aantal toenemen en voor de bevolking schadelijk worden; — dat, voor het overige, het kind, wanneer het eenmaal tot jaren van onderscheid zal zijn gekomen, vrij zal wezen in deszelfs keus van godsdienst. — Naar men meldt, baart deze zaak onder de talrijke Israelieten in Moldavië geene geringe spanning, en hoopt men, dat het Pruissische kabinet zich dezelve verder zal aantrekken.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN den 25 October.

In een te Dublin, onder voorzitterschap van den lord-luitenant, gehouden geheimen raad is besloten tot het uitvaardigen eener proclamatie, waarin de vijfde November wordt aangewezen als de dag, waarop de Iersche wapen-wet in werking zal treden.

— De jongste stormen hebben langs de kusten van dit rijk tallooze ongelukken veroorzaakt. De havens, welke het meest hebben geleden, zijn die aan de noord- en oostzijde; men vreest, dat meer dan 40 kustvaarders, alleen op dat gedeelte der kust, vergaan zijn; want sedert de vorige week heeft men niets van dezelve vernomen. De meeste zullen met derzelver bemanning te gronde zijn gegaan gedurende den verschrikkelijken nacht van Maandag op Dingsdag, zonder dat iemand in staat is geweest hulp aan te brengen. Ook verscheidene groote schepen zijn geheel of gedeeltelijk verbrijzeld. Men kent den ganschen omvang der ramp nog niet, maar het is ongelukkig al te zeker, dat zij het leven heeft gekost van eene menigte zeevaarders. Men is niet zonder bezorgdheid geweest wegens het lot der Westindische stoomboot, die den 20sten te Southampton had moeten aankomen en die den 24sten nog niet in het Kanaal was gezien.

— Heden is de Westindische stoomboot aangekomen, brengende berigten uit Jamaica tot den 23 Sept. Dezelve bevatten nieuwe bijzonderheden nopens den zoo vernielenden brand te Kingston. De geledene schade wordt op 200,000 p. ts. (*f* 2,400,000) begroot. Ongeveer 400 huizen zijn deels verbrand deels omvergehaald, om den voortgang van den brand te beletten.

— Jl. Maandag is te Dublin het nieuwe gebouw, bestemd tot vergaderplaats van de vereeniging der Unieverbrekers, en tot dat einde opzettelijk gebouwd, onder den naam van Huis der Verzoening geopend. De groote zaal, welke men begroot van 3 tot 4 duizend menschen te kunnen bevatten, was opgepropt vol. De heer *D. O'Connell* kondigde aan, dat hij den volgenden dag zou voorstellen: 1) het benoemen eener kommissie, belast om uit alle gedeelten van Ierland petitiën bijeen te brengen; en 2) het benoemen eener kommissie, belast met het opstellen van een verzoenend adres aan hare Iersche landgenooten, welke ook hunne staatkundige of godsdienstige gevoelens mogen wezen. De bijdragen voor de vereeniging hadden in de afgeloopene vergadering 2284 p. st. bedragen. Er was bij de vergadering een snelschrijver van Regeringswege aanwezig.

— Volgens berigten uit Dublin, van den 23 Oct., kwamen er voortdurend nieuwe troepen in Ierland aan. De overheden legden veel ijver aan den dag. Men hield het er voor, dat zij weder den een' of anderen belangrijken slag wilden slaan, welligt de sluiting van de repeal-associatie.

Twee omstandigheden hebben zich in Ierland opgedaan ten voordeele van *O'Connell*.

Vooreerst heeft de gemeenteraad van Dublin een voorstel van dien volksleider aangenomen, nopens de proclamatie tegen de repeal-vereenigingen. Dat voorstel hield in, dat het verbod tot bedoelde vereenigingen te laat was uitgevaardigd, om maatregelen van voorzorg te nemen en de burgers van Dublin te onderrigten van het gevaar, dat hen dreigde. Met 36 tegen 11 stemmen is dit belangrijke voorstel doorgegaan.

Ten anderen komt zekere heer *Barett*, gesteund door 13 achtenswaardige getuigen, tegen de verklaringen van den snelschrijver der Regering op, die tot staving van de regterlijke vervolging moeten strekken. Onze oppositiebladen steken hiermede niet weinig den draak, en betoogen reeds, dat nu de grond voor de geheele vervolging wegvalt.

De heer *O'Connell* gaat inmiddels ook voort staatkundige vereenigingen te houden, en spoort de rijken ten sterkste aan, om toch vooral geene daden van geweld te plegen en de zaak der wettelijke afscheiding op eene minnelijke wijze door te zetten. Hij bedoelde geene onafhankelijke wetgeving van de Britsche Kroon; maar verbonden aan Engeland door de Kroon. Daartoe moest en zoude geen opstand plaats hebben; daarvan moest nu de Regering reeds overtuigd zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS den 25 October.

Gisteren is de hertog *van Nemours*, thans de oudste zoon des Konings, zijn dertigste jaar ingetreden.

— De nationale garde van Parijs bedraagt thans slechts even achtenvijftigduizend man. Kort na de omwenteling van 1830 was het getal der ingeschrevene leden van die garde nagenoeg honderd en twintigduizend.

— Blijkens den Koninklijken almanak, welks opgaven altijd juist zijn, vindt men onder de vierhonderd negenenvijftig leden der Kamer van Gedeputeerden slechts honderd achtenvijftig, die niet met de eene of de andere ridderorde zijn gedecoreerd, hetwelk natuurlijk aan de oppositie veel stof tot aanmerkingen geeft.

— Laatstleden Zondag avond was men te Cherburg getuige van een vrij zonderling tooneel. Een man sleepte met geweld eene vrouw, die vreesselijk gilde, naar den zeekant. Gevraagd, wat de oorzaak van dit misbaar was, antwoordde zij onder schreeuwen en snikken, dat haar man zich wilde gaan verdrinken, en, zeer regtzinnig in het geloof, dat man en vrouw één zijn, beweerde, dat zij zich met hem verdrinken moest Gelukkig schoten policie-agenten nog in tijds toe, om haar te verlossen uit de handen van den geweldenaar, die bleek dronken te zijn en in arrest gebragt werd.

— Onder de voordeelen, die men zich van de thans geopende onbelemmerde handels-betrekkingen met China mag beloven, schijnen ook die, welke de Europesche wijnhandel daarvan kan verwachten, geene geringe plaats te bekleeden, immers te oordeelen naar de volgende, uit eenen over Bombay ontvangen brief getrokkene beschrijving van het te Hong-Kong gehouden diné, ter gelegenheid van de uitwisseling der ratificatiën.

» Wij waren omstreeks de zestig gasten, allen in een luchtig wit vestje. De mandarijnen schenen zeer in hunnen schik; zij dronken ontzettend veel wijn, praatten, lachten en schertsten gedurig. Telkens na het uitdrinken van hun glas, zorgden zij behoorlijk hetzelve om te keeren, om te toonen, dat zij het geheel geledigd hadden; overigens was het volstrekt overbodig hen te noodigen, gebruik van de karaffen te maken, om zich op nieuw in te schenken, zij wisten zich best te voorzien, eer men den tijd had, hen daartoe aan te sporen. De oude *Keijing* (de Onderkoning van Nankin en oom des Keizers) moet voor zijn hoofd alleen ten minste vijftig glaasjes gedronken hebben. Op het dessert werd de gezondheid van den Keizer en van de Koningin door hem bij eenen en denzelfden toast ingesteld; deze toast werd met een driedubbel *Hurah!* ontvangen. Vervolgens dronken wij de gezondheid van *Keijing*, die ook ditmaal niet ten achteren bleef, ons behoorlijk bescheid te doen. Daarna begon hij in het Chineesch te zingen; maar welk een gezang! Wat zoudt gij er wel van gezegd hebben, van den oom des Keizers te hooren zingen. Toen hij gedaan had, noodigde hij den gouverneur sir *Henry Pottinger*, om insgelijks een staaltje van onze Engelsche liedjes te doen hooren; na sir *Henry* kwam de beurt aan den Chinees *Kwang* en aan den Tartaarschen generaal, wiens talent alle beschrijving tart; in mijn geheele leven heb ik zulk een afgrijsselijk geluid niet gehoord. Geëindigd hebbende, noodigde hij lord *Saltoun*, waarschijnlijk in deszelfs kwaliteit van generaal en chef, om zich ook te doen hooren: de edele lord zong eene vrolijke Iersche ballade; hierop begon *Keijing* andermaal, en zoo werd de avond gesleten tusschen het zingen en den wijn; want ik verzeker u, dat ieder van onze oude Chinezen zoo veel gedronken heeft, dat zes personen er wel de hoogte van zouden hebben kunnen krijgen, en evenwel, toen men eindelijk scheiden moest, wisten zij allen, tot onze niet geringe verwondering, nog fiks regt op hunne beenen te loopen."

— Reizigers hangen een allertreurigst tafereel van den toestand te Barcelona op. Die vroeger zoo welvarende en levendige stad gelijkt thans eene woestenij. Vijf zesde gedeelten der inwoners hebben haar verlaten; bijna alle winkels zijn gesloten, nagenoeg alle fabrijken hebben den arbeid gestaakt. Om hunne magt te versterken, hebben de insurgenten de deuren der gevangenissen opengezet. Wie niet tot hunne partij behoort, durft zich niet in het openbaar vertoonen, althans niet in een eenigzins fatsoenlijk gewaad. Zij dreigen de stad aan vier hoeken in brand te zullen steken, als zij het niet langer kunnen volhouden, wel overtuigd, dat geene genade voor hen te hopen is. De pogingen van den Franschen consul *de Lesseps*, om de ellende der welgezinde ingezetenen te lenigen, en hun aan boord der schepen zijner natie huisvesting en voedsel te verschaffen, zijn boven allen lof verheven.

Van den 26sten. Een brief uit Athene berigt, dat in den nacht van den 9 op den 10 Oct. in die hoofdstad eenige opschudding is voorgevallen. De adjudant van Koning *Otto*, een zoon van *Colocotroni*, was op het denkbeeld gekomen, om Z. M. te compromitteren, door hem te doen gelooven, dat eene contra-revolutie in de kazernen zoude worden beproefd. Te middernacht deed de Koning, wiens vertrouwen bedrogen werd, uit eigen beweging twee kompagniën door dien zelfden persoon, *Genneos* genoemd, voor zijne eigene veiligheid naar het paleis ontbieden. Ten zelfden tijd deed hij aan de vertegenwoordigers der Mogendheden weten, dat hij alle revolutionaire pogingen zoude afkeuren. De heeren *Piscatory* en *Lyons* vervoegden zich bij den Koning en hielden hem zijne ligtgeloovigheid benevens de noodzakelijkheid voor oogen, om den man te straffen, die hem aldus had willen compromitteren. *Genneos* had gehoopt wanorde te verwekken en den Koning in de onderneming te verwikkelen. Gelukkiglijk is de rust der gemoederen zoodanig, dat, in spijt van deze intrigue, geen soldaat, geen burger aan oproer heeft gedacht.

BELGIE.

BRUSSEL den 26 October.

Men beklaagt zich zeer over de toenemende desertie, onder de Belgische troepen, naar het buitenland De minister van oorlog, generaal *Dupont*, schrijft dit voornamelijk toe aan de inschikkelijkheid, met welke uit Algerie terug komende deserteurs bij de krijgsraden worden beregt, en verlangt, dat de aandacht van het openbaar ministerie bij het militair geregtshof daarop moge gevestigd worden.

— Naar men verzekert, zijn dezer dagen voorname Parijssche boekhandelaren binnen deze hoofdstad geweest, om zich, zoo mogelijk, met de meest bekende nadrukkers te verstaan, ten einde aan dit bedrijf, 't welk zich thans bijna uitsluitend in België schijnt gevestigd te hebben, en hetwelk in Frankrijk beschouwd wordt als een voornaam beletsel tegen het treffen van eenige nieuwe handels-overeenkomst, een einde te maken. — In Antwerpen dringt men daar zeer op aan; doch hier ter stede, alwaar men van dit nadrukken de meeste voordeelen geniet, beweert men bij voortduring, dat dit oogmerk bij geene mogelijkheid kan worden bereikt.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE den 26 October.

Bij besluit van den 19 dezer heeft Z. Majesteit bepaald, dat de toelagen aan de adjudanten des Konings en aan die van de Prinsen van Hoogstdeszelfs Huis, bij besluit van den 8 Junij 1820 verleend, te rekenen van den 1 Januarij 1844, met de helft zouden worden verminderd.

— De heer referendaris *Pols* bevindt zich sedert ongeveer veertien dagen te Londen, ten einde de laatste hand te leggen aan het post-traktaat tusschen Engeland en Nederland. Men denkt, dat de ratificatiën in de volgende week zullen worden uitgewisseld.

— In doorgaans wèl onderrigte kringen alhier verzekert men, dat de heer mr. *P. van Akerlaken*, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, door Z. M. in den Nederlandschen adelstand is verheven. Sommigen meenen ook, dat het plan, om dien volksvertegenwoordiger de portefeuille van financiën op te dragen, nog niet geheel opgegeven zou zijn, maar dat men omtrent de voorwaarden der aanvaarding nog niet voldoende heeft kunnen overeenkomen.

— Naar men verneemt, zijn het reserve-bataljon van het 1ste reg. infanterie, thans garnizoen houdende te Doesburg, en het reserve bataljon van het 7de reg. infanterie, te Zwolle in reserve liggende, bestemd, om binnen weinige dagen naar Utrecht te marscheren, ten einde aldaar de reserve-bataljons van de ontbonden wordende 9de en 10de regementen infanterie te vervangen; dit mouvement zal vóór den 15 November aanstaande geheel en al moeten zijn geëffectueerd.

Voorts verzekert men, dat de toelage, welke boven het gewone traktement door de hoofd-officieren en kapiteins, te 's Gravenhage garnizoen houdende, werd genoten, met primo Januarij aanstaande geheel en al zal ophouden, terwijl de toelage der 1ste luitenants met de helft en die der 2de luitenants met een vierde zal worden verminderd.

— Als een gevolg van en in verband met de aanstaande reorganisatie van het leger, meent men, onder anderen, het volgende te weten: de luitenant-kolonel der granadiers *Heiermans* zou benoemd zijn tot kolonel plaatselijken kommandant van Venlo; de kolonel van het gesuprimeerde regement jagers *Goëts*, tot kolonel-kommandant van het 1ste regement infanterie; de luitenant-kolonel *Mollinger*, thans kommandant van het 1ste regement infanterie, tot kolonel plaatskommandant van Maastricht; tot kolonel-kommandant van het 2de regement de luitenant-kolonel *van Poolsum Booy*, thans kommandant van het gesuprimeerde 9de regement; de luitenant-kolonel *Her*, kommandant van het 2de regement infanterie, tot kolonel plaatskommandant van Nijmegen; de luitenant-kolonel *Wagener*, kommandant van het 4de regement infanterie, tot kolonel-kommandant van Amsterdam, en de luitenant-kolonel *Menzo*, kommandant van het gesuprimeerde 10de regement, tot kolonel-kommandant van het 4de regement infanterie.

Onder de gepensioneerden noemt men, onder anderen, de

majoors *George* en *Pieper*.

— Gisteren heeft alhier eene treurige, gelukkig zeldzame gebeurtenis plaats gehad: het was de uitvoering van de straffe des doods, waartoe *J. G. van Stenis*, bij arrest van het Prov. Geregtshof van Zuid-Holland, van den 23 Junij jl., ter zake van vergiftiging, was veroordeeld. Nadat hij in de laatste dagen het noodlottige berigt vernomen had, dat er geene aardsche hoop meer voor hem bestond, heeft hij zich tot den dood voorbereid, waarin hij reeds sedert maanden door de wel-eerw. heeren *Timmers Verhoeven* en *Huijdecoper*, predikanten alhier, was ondersteund. Met kalmte had hij zijne uiterste beschikkingen verordend, en schriftelijk van zijne gewezene vrouw, kind, naastbestaanden en betrekkingen afscheid genomen. De brieven, die hij geschreven, de gesprekken, die hij gehouden heeft, leverden het bewijs op, dat hij innig gevoelde de verschrikkelijke misdaad, welke hij op deze wereld begaan had, dat hij het grootste berouw daarover betoonde, en dat hij den Almagtige smeekte, zijner genadig te willen zijn. Onder de laatste brieven, welke hij schreef, behoorde die aan zijn eenig kind; hij laat hetzelve den Bijbel na, een boek, waarvan hij zich te laat doordrongen zegt, en waarvan hij de voorschriften aan zijn kind ten ernstigste aanbeveelt, daar zij hetzelve op den weg der deugd zullen houden en tegen het kwaad bewaren. Hij schrijft zijnen noodlottigen en treurigen val toe aan zijne mindere bekendheid met dat boek, waarin hij de laatste dagen hulp en troost gevonden heeft. Reeds vroegtijdig hadden zich de weleerwaarde heeren dos *Timmers Verhoeven* en *Huijdecoper* naar den kerker begeven, om den ongelukkige op dezen noodlottigen dag, den laatsten zijns levens, bij te staan. Te ruim elf uren werd hem door den procureur-generaal bij het Prov. Geregtshof alhier, in tegenwoordigheid van sommige raadsheeren en den griffier van het Hof, afgevraagd, of hij nog eenige verklaring of mededeeling te doen had, welke vragen hij ontkennend beantwoordde.

Te half twaalf heeft de wel-eerw. heer *Timmers Verhoeven* in eene der zalen van het huis van verzekering eene treffende aanspraak gehouden, waarin zijn wel-eerw. op eene hartroerende wijze het treurige oogenblik schetste, hetwelk voor den veroordeelde genaderd was. Hij herinnerde, hoe zeer dezelve gezegend geworden was door wereldlijke bezittingen en hoe jammerlijk het was, dat zulk een man tot eene zoo verschrikkelijke misdaad was gekomen. Zijn wel-eerw. gaf te kennen, dat hij, wiens laatste uur geslagen was, diep berouw gevoelde over de door hem bedrevene daad en dat hij zich gedurende maanden, maar vooral in de laatste dagen, voorbereid had, om als berouwhebbend zondaar en boeteling deze wereld te verlaten.

Na het houden van zijne toespraak, werd er door z. wel-eerw. een gebed gedaan, waarin de Hemelsche goedertierenheid en ontferming werd afgesmeekt voor den diep gezonken mensch, die weldra zijne straf zou ondergaan voor de door hem gepleegde misdaad, doch die spoedig voor den troon des Almagtigen verschijnen zou, die alleen in staat is, hem vergiffenis en genade te schenken. Met een innig geroerd hart namen alle aanwezigen aan dit gebed deel.

Daarna begaven zich de proc.-generaal, de raadsheeren uit het hof, de heeren *van Hogendorp*, *de Lange van Wijngaarden*, en de griffier, in rijtuigen gezeten, naar de voor hen bestemde plaats op de groote markt, om, in gevolge art. 376 Wetb. v. Strafv., bij de te houden strafoefening tegenwoordig te zijn.

Vervolgens werd de veroordeelde te voet naar de strafplaats geleid, door de twee leeraren vergezeld wordende, benevens den deurwaarder van het hof, den heer *Reijnders*, en begeleid en omgeven door de geregtsdienaren, infanterie en kavallerie. Ter plaatse van de strafoefening nam hij van de leeraren en den heer *Reijnders* afscheid, en gaf hun den laatsten handdruk. Langs den weg naar de strafplaats en zelfs ook dáár, waar hij van het aardsche leven zou scheiden, moet hij voortdurend ten innigste hebben gebeden en de Goddelijke genade afgesmeekt, waarop, naar hem de troost der Godsdienst had geleerd, bij opregt berouw, ook de ergste misdadiger mag hopen. Met de grootste gelatenheid onderwierp hij zich aan zijn noodlot, en weinige oogenblikken na 12 uren was hij de eeuwigheid ingegaan.

Onbeschrijfelijk talrijk was de menigte, die zich op de strafplaats vereenigd had, zoowel uit deze stad, als vreemdelingen.

Diep geschokt waren velen door het uiteinde van den man, wiens zielegesteldheid in den laatsten tijd doet vermoeden, dat hij, bij vroegere zoodanige leiding, nooit tot misdaad ware vervallen, en voor hem hoop geeft op de hoogste ontferming, die voor hem is afgesmeekt.

Van den 27sten. Bij besluit van den 17 October heeft Z. M. benoemd: tot kommandant van de 1ste divisie inf., den luitenant-generaal *A. J. J.* baron *des Tombe*; tot kommandant van de 2de divisie inf., den luitenant-generaal *A. Schuurman*, hoogstdeszelfs buitengewoon adjudant; tot kommandant van de brig. der 1ste divisie inf., den generaal-majoor jkh. *J. F. Serraris*; tot kommandant van de 2de brig. der 1ste divisie inf., den generaal-majoor *O. J. H.* graaf *van Limburg Stirum*, hoogstdeszelfs buitengewoon adjudant; tot kommandant der 1ste brig. van de 2de divisie inf., den generaal-majoor *J. Hulst*; tot kommandant van de 2de brig. der 2de divisie inf., den generaal-majoor *H. A. de Hart*; tot kommandant van de reserve-brigade, den generaal majoor jkh. *J. H. Everts*, hoogstdeszelfs buitengewoon adjudant; tot kommandant van de brigade-kavallerie, den generaal-majoor *J. F.* graaf *Dumonceau*, hoogstdeszelfs buitengewoon adjudant. Zijnde de voornoemde generaals tevens eervol ontslagen uit hunne betrekkingen van kommandanten van divisiën of brigades infanterie of kavallerie, tot dus verre door hen bekleed.

Bij besluit van den 21 October is aan den luitenant-generaal *H. T. D. de Favauge*, kommandant ad interim van de voormalige 2de divisie inf.; aan den generaal-majoor *J. J. Volkhemer*, kommandant van de voormalige 2de brig. der 1ste divisie inf.; aan den kolonel *F. B.* baron *von Gagern*, kommandant van de opgehevene 1ste brig. infanterie, en belast met het provinciaal kommandement van Noord-Holland, aan wie, bij de nieuwe organisatie van het leger, geene bepaalde bestemming heeft kunnen worden aangewezen, een eervol ontslag uit hunne voorschrevene betrekkingen is verleend, en aan hen, te rekenen van en met den 1 Januarij 1844, het traktement van nonactiviteit, aan hunne rangen verknocht, toegelegd, in afwachting, dat door Z. M. te hunnen aanzien nader zal worden beschikt.

Van den 28sten. Heden heeft eene kommissie, zamengesteld uit leden van de beide Kamers der Staten Generaal, zich naar den Koning begeven, ten einde Hoogstdenzelven aan te bieden het adres der Staten Generaal aan Z. M., in antwoord op de aanspraak, waarmede de gewone vergadering, nu omtrent 14 dagen geleden, geopend is. Dat adres luidt als volgt:

SIRE!

Met belangstelling hebben de vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk van Uwe Majesteit vernomen, dat de vriendschappelijke betrekkingen van Nederland met de andere Mogendheden geene verandering hebben ondergaan. Zij hopen, dat de pogingen, welke voortdurend door Uwe Majesteit zullen worden aangewend, om die gevoelens van vriendschap en welwillendheid aan te kweeken en tot heil des vaderlands dienstbaar te doen zijn, met den gewenschten uitslag zullen bekroond worden.

Na de moeijelijkheden, waardoor het werk der gemengde Nederlandsche en Belgische kommissiën schijnt belemmerd en vertraagd te zijn geworden, verheugen wij ons met Uwe Majesteit, dat derzelver taak voleindigd en de regeling der aangelegenheden tusschen beide staten dien ten gevolge thans voltooid is.

Wij zullen gaarne medewerken tot vaststelling der uitgaven, die vereischt worden, om de Nederlandsche zeemagt, in verband met de behoeften en het belang van onzen handel en van onze koloniën, bij die van andere natiën niet achterlijk te doen zijn. Wij hopen, dat het gemeen overleg tusschen Uwe Majesteit en de Staten Generaal aan de Regering de gelegenheid zal geven, om, bij doelmatige besparingen, hare ijverige pogingen tot verbetering van de active zeemagt te blijven aanwenden.

De Nederlandsche landmagt zal, ook na de inkrimpingen, welke door den drang der omstandigheden geboden zijn, bij eene gewijzigde inrigting en door voortdurende aankweeking van den goeden geest onder het krijgsvolk, zoo wij hopen, in staat zijn, om aan hare gewigtige roeping te beantwoorden. Ook in het aangekondigde voornemen, om de verdedigings-middelen van het rijk, naar gelang der beschikbare gelden, in eenen beteren staat te brengen, erkennen wij een blijk van Uwer Majesteits bezorgdheid voor de veiligheid van den staat. Wij hebben met genoegen vernomen, dat de voorbereiding van eene wet omtrent de schutterijen reeds aanmerkelijk gevorderd is, en mogen vertrouwen, dat ook de herziening van de wet op de nationale militie niet uit het oog zal worden verloren.

Wij betreuren, dat de lage prijzen der koloniale voortbrengselen, welke op den geldelijken toestand van het moederland zoo nadeelig hebben gewerkt, mede niet buiten invloed zijn gebleven op de welvaart onzer Overzeesche bezittingen. Indien het aldaar reeds geschokte kredietstelsel op nieuw mogt hebben geleden, achten wij het wenschelijk, dat de Regering er in slagen moge, om door gepaste maatregelen daaraan te gemoet te komen.

Wij verheugen ons, van Uwe Majesteit de verzekering te ontvangen, dat het binnenlandsche bestuur regelmatig en met orde blijft werken. Daarin is een waarborg gelegen, dat de ingezetenen, onder de behoorlijke uitvoering der wetten en bij eene goede en deugdelijke inrigting van het policie-wezen, eene gewenschte rust en veiligheid op den geliefden vaderlandschen bodem zullen blijven genieten.

Hartelijk wenschen wij, dat de verachtering, welke reeds sedert een' geruimen tijd in den bloei van sommige takken van handel en nijverheid is ondervonden, thans haar keerpunt bereikt zal hebben, en dat het alzoo Uwer Majesteit voorbehouden moge zijn, om, even als thans ten aanzien van den landbouw, in een volgend jaar ook deswege bevredigende en voor Hoogstdeszelfs gevoel meer streelende berigten aan de vertegenwoordiging te kunnen mededeelen. Met dien bloei intusschen staat mede in naauw verband het invoeren van een deugdelijk en vrijgevig stelsel van regten nopens den in-, uit- en doorvoer; en wij mogen ons derhalve vleijen, dat dit aangelegen onderwerp niet langer verschoven zal worden, dan in het belang van de zaak zelve, tot het verkrijgen van de vereischte inlichtingen dienaangaande, volstrektelijk noodig zal worden bevonden. Wij mogen vertrouwen, dat bij die gelegenheid dan ook tevens aan den zoo vaak geuiten wensch zal worden voldaan, om, met betrekking tot de heffing der in- en uitgaanderegten, te voorzien in de belangen onzer Westindische bezittingen, welker belangen in het algemeen op nieuw met nadruk aan Uwer Majesteits zorgen worden aanbevolen.

In al wat het onderwijs, de kunsten en wetenschappen betreft, steeds een levendig belang stellende, hebben wij met blijdschap vernomen, dat daaromtrent het gunstigste getuigenis kan worden afgelegd. Het openbaar onderwijs staat in een te naauw verband met het volksgeluk, om niet een aanhoudend voorwerp van de zorgen der Regering uit te maken. Indien de inrigting van hetzelve verandering behoeft, zullen wij ons gelukkig rekenen, daartoe met Uwe Majesteit mede te werken.

De voorspoedige voortzetting der werken tot droogmaking van het Haarlemmermeer doet ons reeds het oog slaan op het tijdstip der voltooijing van eenen arbeid, die Nederland gewis tot eere zal strekken, en waarvan in de gevolgen duurzame voordeelen, van onderscheiden aard, verwacht mogen worden.

Wij koesteren den wensch, dat de nieuwe wettelijke bepalingen op het armwezen, welke een punt van naauwgezette overweging bij de Regering uitmaken, zullen kunnen leiden, om een beter en voor den Nederlandschen landaard meer geëigend stelsel van armenbedeeling tot stand te brengen.

Wij vertrouwen, dat de voorbereiding der wets-ontwerpen omtrent de uitoefening van het stemregt in de steden en ten platten lande en de bevoegdheid, om deel te nemen aan de provinciale en plaatselijke besturen, thans genoegzaam gevorderd zal wezen, om te mogen verwachten, dat eerlang de regeling van die gewigtige aangelegenheden aan onze beraadslagingen zal worden onderworpen. Wij wenschen dit mede omtrent de toegezegde bepalingen nopens de uitoefening der onderscheidene takken van geneeskunde.

Aan de geheele voltooijing van het tarief van geregtskosten in burgerlijke zaken, zoo mede aan het daarstellen van wijzigingen in het eerste boek van het Wetboek van Strafregt zullen wij gaarne onze zorgen wijden, ten einde eerlang de geheele Nederlandsche strafwetgeving worde tot stand gebragt.

Met de vaststelling van de nog niet aangenomen hoofdstukken der tweejarige staatsbegrooting, waaromtrent wij de ontwerpen weldra te gemoet zien, zal weder voor het aanstaande tweejarig tijdvak, de geregelde gang van zaken verzekerd en daardoor het krediet van den staat bevestigd worden. Dit doel zal echter niet kunnen bereikt worden, zonder dat tevens de middelen worden aangewezen, om het verbroken financiëel evenwigt te herstellen en om met stipte naauwgezetheid onze verbindtenissen verpligtingen na te komen. Wij zijn daarom bereid, om met Uwe Majesteit mede te werken, om de buitengewone offers, die gevorderd mogten worden, naar doeltreffende beginselen te verdeelen. Wij zullen daartoe met te meer gerustheid kunnen besluiten, omdat wij moeten vertrouwen, dat op den zoo gewenschten weg van vereenvoudiging en bezuiniging aanhoudend zal worden voortgegaan, en alzoo geene pogingen zullen worden nagelaten, om die lasten te verminderen.

Uwer Majesteits bereidwilligheid, om met den Prins *van Oranje* te deelen in alle buitengewone lasten, welke op Hoogstdeszelfs onderdanen mogten gelegd worden, zal voorzeker tot een bemoedigend voorbeeld strekken en, als een treffend blijk van liefde voor het Nederlandsche volk, door hetzelve op hoogen prijs worden gesteld.

Overtuigd, dat orde, eenvoudigheid en openbaarheid noodzakelijke vereischten zijn, om tot meer gunstige financiële omstandigheden te kunnen geraken, hebben wij met bijzonder genoegen van Uwe Majesteit de verzekering bekomen, dat Hoogstd. zijne ernstige zorgen blijft toewijden aan de geheele regeling van 's Rijks geldmiddelen. In verband met die verzekering, mogen wij dan ook eerlang van Uwe Majesteit te gemoet zien de toegezegde voorstellen tot vereffening en opruiming, zoo veel mogelijk, van de bijzondere rijks-fondsen, en tot regeling van den achterstand en daarmede in betrekking staande onderwerpen.

Het zal der Regering, bij de opvolging van vaste en milde beginselen, bij overeenstemming van bedoelingen en inzigten in alle takken van bestuur, nimmer ontbreken aan krachtdadige ondersteuning van de zijde der vertegenwoordigers, om hare welberaden pogingen tot bevordering van het welzijn des Vaderlands tot stand te zien komen. Onder stipte naleving onzer bestaande grondwettelijke instellingen, verwachten wij met vertrouwen, dat de Regering het geschikte tijdstip tot derzelver herziening en verbetering niet zal laten voorbijgaan. Steunende op Uwer Majesteits ernstige begeerte, om het geluk van een getrouw volk met alle krachten te bevorderen, mogen wij, onder eerbiedig opzien tot den Allerhoogsten en met bedachtzame aanwending van de nog altijd belangrijke hulpbronnen, welke Nederland bezit, eene meer gunstige toekomst met vertrouwen verbeiden.

— Het heeft Z. M. den Koning behaagd, aan *Jacoba Verrips*, die bij arrest van het Prov. Hof van Zuid-Holland, van den 26 Mei jl., wegens kindermoord veroordeeld is tot de straf des doods, gratie van die straf te verleenen, en dezelve te veranderen in tepronkstelling van een uur met den strop om den hals aan de galg vastgemaakt en tuchthuisstraf van vijftien jaren.

Moge het gebeurde met dit meisje tot een waarschuwend voorbeeld voor velen strekken! Slechts negentien jaren oud, werd zij het slagtoffer van eenen onverlaat, die het op hare onschuld had toegelegd. Schaamte en schande bragten haar tot den noodlottigen moord. Steeds was zij eene geboorzame en deugdzame dochter, de vreugde van eenen grijzen vader. Een enkele misstap leidde haar tot de misdaad, waarover zij gedurende haar leven zal moeten treuren.

UTRECHT den 2[illegible] October.

De reservebataljons zullen met eene kompagnie worden verminderd en dus op 3 kompagniën gebragt worden. Het reserve-bataljon van het 10de reg., hetwelk den 15 Nov. van hier naar de Helder zal vertrekken, zal bij het 4de reg. worden ingelijfd, en aan de Helder de 3de divisie van het algemeen depot der Landmagt vervangen, welke is opgeheven.

Voorts vernemen wij, dat, met betrekking der tenue voor de infanterie, is bepaald, dat de jassen van donker blaauw laken met roode uitmonstering, in plaats der witte, zullen zijn; de pantalons van licht blaauw laken, en dat deze kleedingstukken bij vernieuwing zullen kunnen worden aangeschaft, en met den 1 Januarij 1845 geheel moeten zijn ingevoerd.

HAARLEM den 27 October.

Men verneemt, dat het Z. M. den Koning goedgunstig behaagd heeft, aan de kommissarissen van de Societeit tot aanmoediging van de verbetering van het paardenras, hier te lande, de toezegging te doen van eene som van ƒ1200, voor eenen, ter gelegenheid der voorgenomene wedloopen, door inlandsche paarden te winnen prijs. Deze regt vorstelijke ondersteuning zal ongetwijfeld krachtig medewerken, om den goeden uitslag der genoemde instelling te verzekeren.

NIJMEGEN den 27 October.

Bij Zr. Ms. besluit van den 13 October, wordt uit 's Rijks schatkist eene subsidie van ƒ40,000 aan de stad Arnhem verleend, betaalbaar in 4 jaarlijksche termijnen, elk van ƒ10,000, aanvangende met het jaar 1844, ten einde te voorzien in de kosten van het leggen eener schipbrug over den IJssel te Westervoort, in de strekking van den grooten weg van Arnhem over Zevenaar naar de Pruissische grenzen, onder beding, dat het bestek, vóór de uitvoering van dat werk, aan de goedkeuring van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken, en het tarief der te heffen bruggelden aan Zr. Ms. bekrachtiging zal worden onderworpen, en de stad wijders, onder genot van de opbrengst dier heffing, zal voorzien in het gewone en buitengewone onderhoud der voorschrevene brug, en met de andere daartoe verpligten zal belast blijven met het onderhoud van het gedeelte wegs van Arnhem tot den Westervoortschen veerdam.

LEEUWARDEN den 26 October.

Van Franeker vernemen wij, dat de aangekondigde verkooping van de bloemen, planten en gewassen van den Hortus Medicus geen' voortgang heeft gehad, wegens gebrek aan kooplust. Naar aanleiding hiervan hopen wij, dat het voorstel, om dezen Plantentuin herwaarts over te brengen en met den Stads of Prinsentuin te verbinden, door de Regering op nieuw in overweging genomen mag worden; daar zulk eene, even aangename als nuttige inrigting deze stad en die plek bijzonder versieren zou, en het voorzeker algemeen genoegen zou geven, dat dit gedeelte van de vernietigde Friesche Hoogeschool, door den Stadhouder uit het Huis van Nassau mede opgerigt, zulk eene waardige plaats bekwam op eene plek, waaraan zoo vele roemrijke herinneringen aan derzelver stichters, de Vorsten uit het Huis van Nassau en Oranje, verbonden zijn.

DEVENTER den 26 October.

De besmettelijke longziekte is onder het melkvee, op deze stads weide, tot het einde toe blijven voortwoeden, zoodat er tot en met heden, als gestorven bekend zijn 172 beesten. In den loop der vorige week heeft men zich genoodzaakt gezien, de nog overgeblevene gezonde beesten de weide te doen verlaten en naar de stallen te brengen: er zijn echter gepaste maatregelen genomen, dat al deze beesten, die op den hoorn met het stads wapen zijn gebrand, op afzonderlijke stallen zijn geplaatst en aldaar, onder toezigt der policie, verblijven, zonder te mogen worden getransporteerd. In den loop der tegenwoordige week zijn ook een paar beesten op de andere weide, waar het zoogenoemde guste vee loopt, door de longziekte aangetast. Vele vorderingen echter schijnt de besmetting niet gemaakt te hebben, daar een groot aantal dier beesten reeds is geslagt en alle gezond zijn bevonden. Ten einde evenwel alle misbruiken voor te komen, heeft men laatstgenoemde beesten kenbaar gemaakt, door dezelve op de regter achterschoft te branden met het teeken V, en heeft men verboden, dat dezelve op de te houden beestenmarkten toegelaten zouden worden. Door al deze maatregelen, die nergens beter dan te Deventer bekend zijn, is het gevaar voor besmetting in deze stad zeker niet grooter dan elders, en kunnen de beestenmarkten met volkomene gerustheid bezocht worden. — Overigens is de schade, welke de ingezetenen bij de veeziekte lijden, zeer groot, en bevinden zich onder de ongelukkige eigenaren een aantal lieden, die, zonder de hulp van menschlievende natuurgenooten, tot den bedelstaf gebragt zijn.

ASSEN den 26 October.

In den avond van den 19 jl. is te Meppel uit het water opgehaald het ligchaam van eene dienstmeid, welke, niettegenstaande de aangewende pogingen van twee geneesheeren, niet in 't leven is kunnen worden terug geroepen; zij maakte zich dikwijls aan misbruik van sterken drank schuldig, en het is niet onwaarschijnlijk, dat dit gebruik de oorzaak van haren vroegtijdigen dood is geweest.

— Voor eenige jaren werd uit Oostvriesland een Doopsgezinde tot lid der Stenden benoemd, maar te Hanover afgewezen, omdat hij *Mennoniet* was! Bij kabinetsorder van den Koning van Pruissen van den 24 Nov. 1803, gehandhaafd bij kabinetsorder van den 15 Febr. 1824, werd den Mennonieten verboden, hunne grondbezittingen te vergrooten met landerijen, die vroeger niet in 't bezit van Mennonieten geweest waren!

GRONINGEN den 30 October.

Men verneemt, dat de *Landhuishoudkundige School*, door het *Departement* Groningen *der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering der Nijverheid* aanvankelijk beproefd, nu geheel gevestigd is; dat de winterlessen, — met een' afzonderlijken cursus in de *Scheikunde* en in de *Kruidkunde* nog vermeerderd — geheel geregeld zijn en op den 2 November geopend worden. Vooral echter verneemt men met genoegen, dat aan deze jeugdige Instelling eenige toelage van Landswege is toegezegd, en dat men in onderhandeling is, om voor het *praktisch* onderwijs, dat met April begint, eene geschikte gelegenheid te vinden.

In het onlangs uitgekomen, en aan alle leden van de *Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid* rondgedeeld, *Algemeen Verslag wegens den Staat van den Landbouw in het Koningrijk der Nederlanden, gedurende het jaar 1842*, vindt men bl. 142—144, onder anderen, deze opgaven:

Aangaande de wegen en vaarten berigt de kommissie van Landbouw in *Groningen* het volgende: »Men kan hieromtrent met genoegen aanmerkelijk plaats gehad hebbende verbeteringen, en, wat de wegen althans betreft, goede vooruitzigten voor de toekomst mededeelen. De straatweg van *Groningen* naar de *Friesche* grenzen is genoegzaam voltooid, zoodat de stad *Groningen* thans niet alleen van het zuiden (van *Zwolle*), maar ook van den westkant (van *Leeuwarden*) met eenen goeden straatweg bereikbaar is. Noordwaarts is de aardebaan gelegd van *Groningen* naar *Winsum*, welke afstand in 1843 met baksteen zal bestraat worden (*). Oostwaarts zal men eerlang een' volkomen goeden straatweg hebben, van *Groningen* tot *Winschoten*; althans de bepuining en het daarover begrinden van het daaraan nog ontbrekend gedeelte tusschen *Martenshoek* (bij *Hoogezand*) en *Scheemda* is in November 1842 aanbesteed. De reeds bestaande grindweg tusschen *Scheemda* en *Winschoten* (op dezelfde wijze gemaakt, als de nu aanbestede worden moet) voldoet zeer goed. Er blijft dan aan onze oostelijke grenzen nog over de weg van *Winschoten* naar *Nieuwe Schans* en alzoo naar de grenzen van het Koningrijk *Hanover*, waaraan reeds lang behoefte was (zie den staat over 1841, bl. 134). Ten aanzien van den waterstand, maakt een onzer leden de opmerking, dat de landerijen dit jaar, wel is waar, niet van het vocht geleden hebben, maar dat de waterstaat in een groot

(*) Men weet, dat deze weg thans, Oct. 1843, geheel gereed en in gebruik is.

deel van het *Hunsego*-kwartier echter voor het vervolg dringend verbetering behoeft; dat de vaarten, als uitwaterings-kanalen beschouwd, veel te wenschen overlaten; dat dan ook nog onlangs vele belanghebbende ingezetenen zich bij rekest tot heeren Gedeputeerde Staten hebben vervoegd met aanvrage, om eene verbeterde uitwatering door eene omgraving om het dorp *Obergum* te doen bewerkstelligen. Vroeger had men zich aan hetzelfde kollegie reeds geadresseerd, ter bekoming van een meer krachtig hulpmiddel in dezen, namelijk eene geheel nieuwe en betere uitwatering, oostwaarts in de nabijheid van de bogt van *Watum* of daaromstreeks, waar, door de afstrooming van de *Eems*, weinig of geene aanslijking plaats heeft, de waterstand doorgaans lager en de gemeenschap met de Noordzee meer onmiddelijk is, dan aan het *Reitdiep*, welks aanslijking van jaar tot jaar toeneemt. Genoemd lid wenscht, dat, indien deze waterlossing oostwaarts op werkelijk beter is, dan die op het *Reitdiep*, de daarin betrokkene Zijlvestenijen zich daaromtrent zullen kunnen verstaan, of dat hoogere magt tot bevordering van het algemeen welzijn zich aan deze zaak zal laten gelegen liggen, met al den aandrang, die het gewigt der zaak vordert. Hij vindt eindelijk nog eene bevestiging van zijn gevoelen in den zeer gunstigen toestand van den waterafloop in den op die hoogte mede uitwaterenden *Oostpolder* (zie staat over 1841, bl. 118), waar men zelfs in het zeer natte jaar 1841 het water geheel heeft kunnen doen afloopen, ja den daar naast gelegenen *Uithuizer*-polder nog eenigen bijstand bieden." De heer G. Reinders, de verbetering der landwegen in zijn distrikt mede vermeldende, voegt er bij: » Er bestaat behoefte, om de vaarten tot afwatering te verbeteren; dit werk is min of meer afhankelijk van het al of niet afsluiten van den vloed op het *Reitdiep*."

GAS-VERLICHTING.

Reeds sedert geruimen tijd koesterde het bestuur van het Genootschap ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen, ter dezer stede gevestigd, den wensch, dat ook te *Groningen* de verlichting door middel van *Gas* tot stand gebragt mogt kunnen worden en dat alzoo deze stad, in dit opzigt, bij andere vaderlandsche steden niet langer ten achteren behoefde te staan.

De hoop op het bekomen van eene algemeene Gas-verlichting verflaauwde echter, nadat de Regering der stad de straat-verlichting door middel van reverbères al meer en meer uitbreidde, en bijna werd aan deze zaak niet meer gedacht, toen een tweetal geachte ingezetenen dezer stad eene proefneming in het werk stelden, om eene gas-verlichting binnenshuis te bevorderen, waardoor de aandacht van velen, en bijzonder ook van gemeld bestuur, daarop weder gevestigd werd.

Dat bestuur benoemde destijds eene kommissie, bestaande uit de ondergeteekenden, ten einde te onderzoeken, of er geene mogelijkheid zoude bestaan, om het *Concerthuis*, den eigendom des Genootschaps, door middel van gas te doen verlichten.

De kommissie heeft daarop, vooral te *Utrecht*, onderzoek gedaan nopens de inrigting, enz. der toestellen, benoodigd tot de vervaardiging van de gas met de aankleeve van dien, en dat onderzoek heeft, onder anderen, de overtuiging te weeg gebragt, dat de daarstelling van een' dusdanigen toestel, uitsluitend voor het *Concerthuis* bestemd, indien dezelve naar behooren zal zijn ingerigt, veel te kostbaar zou worden, in betrekking tot de middelen, waarover, door de eigenaren van gemeld huis, beschikt kan worden.

Het bedoelde onderzoek bragt de kommissie in kennis met den heer J. Droinet, fabrikant van vervoerbaar gas te *Utrecht*. Dezelve deed over deze fabrijk en de wijze, waarop de in dezelve vervaardigde gas vervoerd, in de gebouwen bewaard en gebezigd wordt, rapport aan het bestuur des Genootschaps, met dat gevolg, dat het als wenschelijk werd aangemerkt, den heer Droinet uit te noodigen, om mede te *Groningen* eene fabrijk van vervoerbaar gas op te rigten.

De kommissie heeft zich dien ten gevolge met gemelden heer nader verstaan, en had het genoegen hem bereid te vinden tot die oprigting, mits dat aan hem vooraf verzekerd wierd, een jaarlijksch debiet van ten minste 300,000 kubieke voeten gas (Rijnlandsche maat), welke hoeveelheid gas gerekend wordt benoodigd te zijn, om 300 gasvlammen (*becs*) 's jaarlijks, gedurende 3 uren per dag, te doen branden.

Deze voorwaarde moet wel door ieder, als hoogst billijk worden aangemerkt, indien men in overweging neemt, dat de oprigting van eene gasfabrijk, geschikt om de vereischte hoeveelheid gas te leveren, volgens de opgave van den heer Droinet, tusschen de 20 en 25 duizend guldens zal moeten kosten. Het bestuur des Genootschaps droeg nu aan de ondergeteekenden den last op, om te onderzoeken, of men te *Groningen* het gemelde debiet aan den heer Droinet voornd zou kunnen verzekeren, en ten einde ons van de ons opgedragene taak te kwijten, oordeelen wij het noodig, het navolgende mede te deelen.

De gas, door den heer Droinet vervaardigd en te *Utrecht*, te *Leiden*, te *Delft* en elders gebrand wordende, wordt verkregen uit olie en andere vette zelfstandigheden. — Dezelve wordt van wege den fabrikant, met daartoe ingerigte wagens, naar de huizen, alwaar dezelve gebezigd moet worden, gevoerd en op eene even eenvoudige als doelmatige wijze overgebragt in den gasbewaarder, welke in ieder huis aanwezig moet zijn. Deze gasbewaarders, grooter of kleiner naar gelang van de benoodigde hoeveelheid gas, zijn van tweederlei inrigting, ter keuze van de belanghebbenden. Zij bestaan *of* (op de gewone wijze) uit een vat van metaal, hetwelk omgekeerd wordt in een ander vat met water gevuld, *of* uit een' toestel van luchtdigt linnen, gelijk aan dien, waarin de gas in de hierboven bedoelde wagens vervoerd wordt, en welke toestel niet oneigenaardig met eenen grooten blaasbalg vergeleken kan worden. Deze laatste soort van gasbewaarder is bijzonder aan te bevelen, om in die huizen of gebouwen, welke de noodige of geschikte ruimte niet aanbieden ter plaatsing van eenen gewonen gasbewaarder, gebezigd te worden, dewijl dezelve, zonder bezwaar, op zolder kan worden geplaatst.

De grootte der gasbewaarders, aan welke de meest verschillende uitwendige gedaanten gegeven kunnen worden, moet in verhouding staan tot de benoodigde hoeveelheid gas, welke gerekend wordt te zijn 12 à 15 kubieke voeten voor iedere gasvlam; wordende de gasbewaarders echter zelden van mindere inhoud gemaakt, dan van 80 kubieke voeten, en kosten nagenoeg *één' gulden* voor iederen kubieken voet inhoud.

Ieder huis of gebouw, hetwelk door middel van vervoerbaar gas verlicht zal worden, moet voorzien zijn, behalve van den gasbewaarder, van den verder benoodigden toestel, bestaande uit geleidingsbuizen of pijpen, die de gas derwaarts voeren, waar het zij branden. Nabij den gasbewaarder is eene kraan, die de algemeene aanvoerbuis kan afsluiten en dus alle verspreiding van gas door de pijpen belet. — Elke bijzondere buis is weder van eene kraan voorzien, terwijl haar uiteinde of het uitstroomingspunt (*bec*) naar verkiezing een meer of minder sierlijk uiterlijk hebben kan.

De eerste uitgave voor den gasbewaarder en den laatstbedoelden toestel neemt af, berekend voor iedere gasvlam, naar gelang dat het getal gasvlammen grooter genomen wordt. De ondervinding heeft geleerd, dat die uitgave gerekend kan worden op *f* 200 voor 5 gasvlammen en daarbeneden, en op *f* 230 voor 10 gasvlammen en daarbeneden, terwijl men dezelve kan berekenen op *f* 20 voor iedere gasvlam, indien de toestel voor meer dan 10 gasvlammen zal dienen.

Onder deze prijsopgave is alles begrepen, wat ter zake dienstig is en vereischt wordt, zoodat er, een dusdanige toestel eenmaal aangeschaft zijnde, na de ontvangst van de gas, des avonds niet meer noodig is, dan de kraantjes open te draaijen en de gas aan te steken, ten einde de uitmuntendste verlichting te hebben.

De geleverd wordende gas kost 3 cents per kubieken voet, en met die hoeveelheid brandt, *gedurende een uur*, eene *gewone* gasvlam, welke sterker of meer licht geeft dan de beste *carcel-lamp*, welke lampsoort die der gewone *Argandsche-lampen* verre overtreft.

De opening (*bec*), uit welke de gewone gasvlam brandt, kan met weinig moeite en zeer spoedig vervangen worden door eene andere opening, welke eene grootere of anders gewijzigde gasvlam doet ontstaan, en, naar gelang dat dusdanige openingen grooter, of menigvuldiger zijn, wordt de gasvlam sterker en alzoo meer lichtgevend, zóó zelfs, dat men door middel van *één* gasvlam eene hoeveelheid licht kan verkrijgen, gelijk aan dat van *vijf* der hiervoren genoemde lampen.

Het spreekt van zelf, dat, naar mate men meerder licht of grooter gasvlam daarstelt, er ook eene evenredig grootere hoeveelheid gas verbrandt en eene evenredige vermeerdering van kosten te weeg gebragt wordt, waarbij ten allen overvloede nog aangemerkt kan worden, dat men, zonder de hierboven bedoelde verwisseling der openingen (*becs*) te bewerkstelligen, de gasvlam vermeerderen of verminderen kan door het vermeerderen of verminderen der drukking op den gasbewaarder of door het meer of minder openzetten, hetzij van de algemeene kraan aan den gasbewaarder voorhanden, hetzij van het kraantje bij iedere opening aanwezig.

Wij vermeenen hiermede de onderwerpelijke zaak behoorlijk toegelicht en een' ieder in staat gesteld te hebben, dezelve te kunnen beoordeelen. — Men kent algemeen de uitwerking der thans zoo menigvuldig in gebruik zijnde gewone lampen, en het is ons bij proefneming gebleken, dat die lampen, indien de olie kost omstreeks 50 cents per kan, in ieder uur voor nagenoeg 2½ cent aan olie verbranden. — Het zal wel niet noodig zijn, verder uit te weiden over de vergelijking van het licht van eene dusdanige lamp, met dat van eene gewone gasvlam, en bepalen ons ten slotte alleen bij de opmerking, dat, al kost eene gasvlam gedurende dezelfde tijdsruimte al iets meer dan eene olievlam, er buiten twijfel eene aanzienlijke besparing van kosten kan plaats hebben dáár, waar meer dan eene enkele olievlam gebezigd moet worden, om niet te spreken van het meerder gemak en de meerdere zindelijkheid, welke door eene gas-verlichting wordt te weeg gebragt.

Wij veroorloven ons alzoo te besluiten, dat eene verlichting van vervoerbaar gas is aan te raden, niet alleen voor partikuliere huizen, maar tevens ook, en misschien nog meer, voor kerken, scholen, gebouwen voor openbare bijeenkomsten bestemd, secretarijen, bureaux, kantoren, winkels, werkplaatsen en dergelijken, en, overgaande tot het hoofddoel, dat wij ons met deze *memorie* hebben voorgesteld, noodigen wij ieder' ingezeten dezer Stad, die van de bedoelde gas-verlichting gebruik zal willen maken, uit, ons door invulling van eene volgens onderstaande model ingerigte verklaring en bezorging van dezelve aan een' van ons, vóór den 20 November aanstaande, ons bekend te maken met het getal gasvlammen, welke hij zal verkiezen te nemen, tevens daarbij opgevende den tijd, gedurende welken dezelve zullen branden, ten einde ons in staat te stellen, om te ontwaren, of het vereischte debiet van gas ter dezer stede zal kunnen worden verzekerd; terwijl wij, des het geval zijnde, van onze zijde gaarne onze beste pogingen zullen blijven aanwenden, om hier de gelegenheid daar te stellen ter verkrijging eener verlichting door middel van de ver voerbare gas, door den heer J. Droinet te *Utrecht* gefabriceerd wordende, welke elders op eene uitmuntende wijze voldoet.

Groningen den 27 October 1843.

W. J. MEURS WICHERS.
J. W. ERMERINS.
C. MULDER.
G. KUIPER.

MODEL.

De ondergeteekende
van beroep wonende te Groningen, in de straat, lett. no. (rood), verbindt zich, om op den voet en de wijze omschreven bij de gedrukte memorie der Kommissie voor de gas-verlichting, ingesteld door het Bestuur van het Genootschap ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen te Groningen, van den 27 October 1843, voor zijne rekening te nemen gasvlammen, welke te zamen genomen in het jaar, gedurende uren zullen branden, daarbij tot voorwaarde stellende (*)

Groningen den

N. N.

(*) Hier *casu quo* uit te drukken zoodanige voorwaarden of zoodanig beding, als men vermeenen mogt te moeten maken.

AANKOMST EN VERTREK VAN SCHEPEN.

Gepasseerd te Rendsburg den 20 Oct., kapit. *Baumgarten* Margaretha, van Rostock n. de Noordzee, - den 21sten *Stutvoet* Margaretha Gesina, van Kiel n. Holland, - *de Vries* de 2 Gebroeders, van Hamburg n. Riga, - *Mulder* juffer Martha, van Hamburg n. Stettin, - *Bolhuis* Fenna, van Memel n. Rotterdam, - den 22sten *Joosten* Alberdina, *Visser* Maaike, *Schuur* Herstelling en *Stuit* Eendragt, alle vier van Hamburg n. Stettin, - *Leyer* Geerdina Beerta, van Hamburg n. Memel, - *Woltman* Geerdina, van Hamburg n. Dantzig, - *Juister* Catharina, van Hamburg n. Stettin, - *Riensema* goede Verwachting, van Hamburg n. Koningsbergen, - *de Boer* Anje, van Rostock n. Lynn, - *Hazewinkel* Aukina, van Bremen n. Rostock, - *Lieffijn* goede Verwachting, van Elbing n. Hull, - *Broersema* Hillechiena Christina, van Koningsbergen n. Amsterdam, - *Gort* Onderneming, van Bremen n. Stettin. — Te Holtenau den 21 Oct., *Jaski* Alida Theodora, van Petersburg n. Amsterdam, - den 22sten *de Jonge* Martha, van Stettin n. Bremen, - *van Wijk* Neerlands Weldaad, van Stettin n. Burg, - *Schoon* Fenna, van Corsoer n. Antwerpen, - *Bakker* Margaretha Agnes, van Koningsbergen n. Rouaan, - *Hazewinkel* Arendina Harmina, van Koningsbergen n. Amsterdam, - *Wijgers* Jantina Engelina, van Dantzig n. Harlingen. — Te Tonningen den 22 Oct., *Munneke* Margaretha Hendrika en *Pronk* Hopende Zeeman, beide van Dantzig n. Amsterdam, - *Flonk* jonge Flonk, beide van Dantzig n. Edam. — Te Nyburg den 18 Oct., *Jonker* Barbara, van Hamburg n. Callanlsburg.

Binnengekomen te Amsterdam den 25 Oct., kapit. *Westers* Hermanna, van Leer, - den 26sten *de Jong* Anna, van Petersburg, - *Roelofs* Alida, van Leer. — Te Texel den 26 Oct., *Hansens* Neerlands Welvaren, van Faro, - *Gnodde* Aurora, van Brussel. — In het Vlie den 22 Oct., *Drent* Herstelling, van Newcastle, - *de Weerd* Pieter, van Petersburg, - *Boswijk* Hercules, van Osterrusoer, - den 24sten *Teensma* jonge Ype, van Dantzig. — Te Terschelling den 21 Oct., *de Jonge* Argo, van Osterrusoer. — Te Ameland den 20 Oct., *Bakker* Tjetsina, van Bremen n. Amsterdam. — Te Helvoet den 27 Oct., *Potjer* Gesina Alida, *Puister* Nijverheid, en *Dik* Ida, alle van Grangemouth. — Te Vlissingen den 26 Oct., *Steffen* Anna, van Bordeaux. — Te Batavia den 5 Julij, *Jaski* Wilhelmina Catharina en den 7den *Schippers* Margaretha Catharina, beide van Amsterdam. — Te Triest den 17 Oct., *Ouwehand* Eendragt, van Rotterdam, - *Schut* Jacobina Barbara, van Amsterdam. — Te Ostende den 24 Oct., *Naatje* Anna Margaretha, van Dublin. — Te Ramsgate den 21 Oct., *Bontekoe* Jacobina, van Stettin n. Havre. — Te Honfleur den 20 Oct., *Berg* Aurora, van Frederikshald. — Te Torbay den 21 Oct. *Jansen* Paulina, van Bremen n. St. Thomas. — Te Jersey den 15 Oct., *Breeland* Hendrika Arentina, van Rotterdam. — Te Cardiff den 22 Oct., *de Haan* Alida Alida, van Amsterdam. — Te Hull den 22 Oct., *Octses* Alida Maria en *Ouwehand* Franciska Maria, beide van Amsterdam, - *Schippers* Nijverdal van Middelburg, - *Schreuder* Onderneming, van Kampen. — Te Bolderaa den 15 Oct., *Kuiper* Houwina, van Bayonne. — Te Memel den 15 Oct., *Ebes* Maria, van Harlingen. — Te Pillau den 17 Oct., *Pekelder* Helena, van Antwerpen. — Te Dantzig den 16 Oct., *de Groot Bakker* Katharina, van Amsterdam, - den 17den *de Jonge* Petrus Jacobus, van Rostock, - den 18den *Postema* juffer Fresina, van Amsterdam. — Te Arendahl den 13 Oct., *Kraan* Helena, van de Lemmer. — Te Hamburg den 22 Oct., *de Boer* Helena Catharina, van Triest, - den 23sten *Waterborg* jonge Frederik en *Hilbrands* Wendelina, beide van Amsterdam. — Te Cuxhaven den 23 Oct., *Ekamp* Antje, van Amsterdam. — Te Bremerhaven den 22 Oct., *de Vries* Wobbegina, van Amsterdam, - den 23sten *Geltes* de 3 Gezusters, van Groningen.

Binnengekomen te Helvoet den 27 Oct., kapit. *Oldenburger* Alida, van Grangemouth. — Te Brielle den 27 Oct., *Huges* Johan Gerard, van Newcastle. — Te Ramsgate den 24 Oct., *Bakker* Elsina, van Pillau n. Bordeaux. — Bij Plymouth den 16 Oct., *de Jong* Eendragt, van Harlingen n. Havana, - *Lovius* Nooit Gedacht, van Amsterdam n. Bilbao. — Te Kroonstad den 16 Oct., *Steffens* Josina Louisa, van Amsterdam. — Te Pillau den 20 Oct., *Legger* Geerdina, van Bremen. — Te Warnemunde den 19 Oct., *Mellema* Geertruida, van Amsterdam. — Te Hamburg den 24 Oct., *Ekamp* Antje, van Amsterdam.

Zeilklaar te Cuxhaven den 22 Oct., kapit. *Hund* Alida, van Dantzig n. Amsterdam. — Te Newport den 24 Oct., *Plukker* Hendrika, naar Dordrecht.

In lading te Londen den 21 Oct., kapit. *Bakker* Verwachting, naar Amsterdam. — Te Liverpool den 22 Oct., *Brouwer* Elisabeth, naar Dordrecht. — Te Genua den 20 Oct., *Zeven* Concordia, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 25 Oct., kapit. *Flik* Onderneming, naar Marseille, - *Nepperus* Elisabeth, naar Nantes, - den 26sten *de Jonge* de 4 Gezusters, naar Port a Port, - *Klontje* Meinsina, naar Lubeck, - den 27sten *Sap* Jantina Annachiena, naar Lissabon. — Van Texel den 26 Oct., *Eilts* Geertruida Smit, naar Bordeaux. — Van Ameland den 21 Oct., *Hilbrands* Wendelina en *Waterborg* jonge Frederik, naar Hamburg, - *de Jonge* Catharina, naar Bremen. — Van Batavia den 1 Julij, *Trip* Libra, naar Sourabaya, - den 9den *Schut* Theodora en Sara, naar Tjilatjap, - *Dijkhuis* Prins Hendrik, naar Sourabaya, - den 12den *van der Schaft* voor wijlen *Buising* Lucie, naar Rotterdam. — Van Rouaan den 21 Oct., *Lever* Catharina, naar Rotterdam. — Van Livorno den 20 Oct., *Fekkes* Tjallinga Aurelia, naar Amsterdam. — Van Nantes den 22 Oct., *de Groot* Neerlands Trouw, naar Rotterdam. — Van Cardiff den 22 Oct., *Koerts* juffer Garrelts, naar Dordrecht. — Van Bolderaa den 12 Oct., *Korter* Cornelia Catharina, naar Elseneur. — Van Pillau den 18 Oct., *Dokter* Maria Geertruida, *Faber* Johanna Mulder, *Botje* Sara, *Schaap* Anna Catharina en *Bazewinkel* Lucas Wicher, alle vijf naar Amsterdam, - *Schaap* jonge Klaas, naar Schiedam, - *Lucht* Christina, *Das* Hermanna en *Mooi* Tissina, alle drie naar Gent, - *Molenaar* Stijntje, naar Duinkerken, - *Duit* Maria, naar Bremen. — Van Dantzig den 16 Oct., *Meints* Dieverdina, en *Lukkien* Tjakkiena, beide naar Amsterdam, - *Claasen* Alida Jantina, naar Edam, - *Wijgers* Engelina Jantina, naar Harlingen, - *Blaauw* Jantina, naar Groningen, - den 17den *de Groot* Agatha en *Schuur* Agatha, beide naar Harlingen, - *Scherpbier* Jantina Frouwina, naar Termunterzijl, - den 18den *Bekkering* Gesina, naar Amsterdam, - *Rasker* Berendina en *Lovius* Concordia, beide naar Bremen. — Van Hamburg den 21 Oct., *Vaalman* Catharina, naar Nantes.

Vertrokken van St. Valery sur Somme den 21 Oct., kapit. *Pijbus* Annechiena Jantina, naar Rotterdam. — Van Bolderaa den 16 Oct., *Ebeling* de Vrede, den 17den *Dijkhuis* Christina, *van Wijk* jonkvr. Maria, *Hollander* Adeline, *Kramer* Ernst August, *Jonkhoff* Eendragt, en *Roskamp* Antonius, alle zeven naar Elseneur.

Het schip *Wemelina Kranenborg*, kapit. Kiers, van Harlingen naar de Oostzee, is den 24 Oct. op de Noordvaarder, tusschen het Vlie en Terschelling, gestrand en verongelukt; de kapitein en vijf man der equipage zijn daarbij omgekomen, doch twee man, benevens de loods, gered.

Het wrak van het schip *Johanna*, kapit. Jansen, van Osterrusoer naar Delfzijl, in de nabijheid van Aalborg gestrand, benevens de inventaris en het geborgen gedeelte der lading, zal den 30 Oct. publiek verkocht worden.

De schepen *Anna Magdalena*, kapit. Stehr, van Hamburg, en *Catharina Margaretha*, kapit. Riebeling, van Freyburg, beide naar Amsterdam, zijn den 22 Oct. te Cuxhaven uit zee terug gekomen; het laatste met overgeworpen lading.

Het schip *Hermine*, kapit. Cronholm, van Newcastle naar Konstantinopel, is aldaar den 4 Oct. masteloos binnengeloopen, hebbende den 30 Sept. bij het inzeilen der Donau een' hevige storm doorgestaan.

Het schip *Attalante*, kapit. Manowsky, van St. Ubes naar Riga, is in den nacht van den 24 Oct. op de Goodwinsand totaal verongelukt, doch de equipage gered.

Het schip *Harmonie*, kapit. Lukkien, van Nantes naar Cardiff, is den 23 Oct. op Break Sea Point totaal verongelukt, doch de equipage gered.

Delfzijl den 29 Oct. Binnengekomen den 26sten kapit. *de Boer* Jantina, van Hamburg, - *Rozeboom* Eendragt, van Norden, - *Bontekoe* Geerdina, van Bremen, - *Visser* Luppina, van Leer, - *Hulzebos* Catharina, van Emden, - *Wolkammer* Hillegina Alberdina, van Steur, - den 28sten *de Jong* Klazina Margaretha, van den Polder, - *Pannenborg* Geertje, van Emden, - *Deters* Anna, van Ditzum. — Vertrokkken den 28sten *Pomp* de jonge Bernard, naar Ditzum.

Zoutkamp den 29 Oct. Binnengekomen den 24sten kapit. *de Groot* . . . . ., van Noorwegen, - den 29sten *Hoekstra* Ebeldina, van Hamburg.

Harlingen den 28 Oct. Binnengekomen den 22sten kapit. *Helmers* Stad en Lande, van Drammen, - *Tas* Maria Beerta, van Liverpool, - den 28sten *Boon* Vriendschap, van Bremen. — Vertrokken den 22sten *Kiers* Wemelina Kranenborg, naar de Oostzee.

Uithuizerwad den 28 Oct. Gepasseerd den 26sten kapit. *Boon* de Vriendschap, van Bremen n. Harlingen, - *Borchers* Sophia, van Amsterdam n. Hamburg, - den 28sten *Buschen* Lutzija, van Hamburg n. Amsterdam, - *Bol* de 3 Gebroeders, van Terschelling n. Hamburg.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, WELKE DE SOND GEPASSEERD ZIJN.

Den 18 Oct.	Stuit, Geerdina (Wildervank), van Pillau naar Brugge
	Mulder, Margaretha (Harlingen), van Riga naar Antwerpen.
	Grimmenga, Unie (Pekela), van Riga naar Gent.
Den 20 Oct.	Pot, Anna Luitzia (Pekela), van Memel naar Schiedam.
	de Boer, de goede Hoop (Pekela), van Riga naar Antwerpen.
	Hazewinkel, Alberdina (Veendam), van Riga naar Rotterdam.
	Visser, Gezina (Harlingen), van Petersburg naar Amsterdam.
	Kuiper, Jantina Roelfina (Veendam), v Memel n Amsterdam.
Den 21 Oct.	Pottjer, Elsje (Sappemeer), van Memel naar Abbeville.
	Meintz, Mariana (Sappemeer), v. Dantzig n. Amsterdam.
	Klazen, Alida Jantina (Pekela), v. Dantzig n. Edam
	van der Werf, Jantina (Veendam), v. Elbing n. Rotterdam.
	de Boer Paulina (Amsterdam), van Dantzig naar Amsterdam.
Den 21 Oct.	Meintz, Diewerdina (Sappemeer), van Dantzig naar Amsterdam.
	Schuring, Catharina Geziena (Pekela), v. Dantzig n. Harlingen.
Den 22 Oct.	Schuur, Agata (Pekela), van Dantzig naar Harlingen.
	de Jonge, Johanna (Amsterdam), van Amsterdam n. Dantzig.
	de Grooth, Agatha (Pekela), van Dantzig naar Edam.
	Korter, Cornelia Catharina (Harlingen), v. Riga n. Abbeville.
	Ebling, de Vrede (Groningen), van Riga naar Groningen.
	Drons, Helena Brons (Pekela), van Dantzig naar Amsterdam.
	Stopper, Anje (Hoogezand), van Dantzig naar Amsterdam.
	Deddes, Alberdina (Veendam), van Memel naar Amsterdam.
Den 23 Oct.	Scherpbier, Jantina Frouwina (Pekela), v. Dantz. n. Termunterz.
	Wever, Geziena Beertha (Veendam), van Liebau n. Rotterdam.
	Mooi, Tiessina (Groningen), v. Koningsbergen n Gent.
	Hazewinkel, Lucas Wigcher (Wildarvank), v. Koningsb. n. Amst.
	Dijkhuis, Christine (Pekela), van Riga naar de Maas.
	Nijmann, Handelaars (Sappemeer), van Memel naar Antwerpen.
	Potjer, Emma Obina (Sappemeer), van Middelburg naar Stettin.
Den 24 Oct.	Dok, Adriaan (Rotterdam), van Rotterdam naar Riga.
	Leeuwes, Arendina (Wildervank), v. Boulogne n. de Oostzee.
	Schaap, de jonge Klaas (Schiermonnikoog), v. Koningsb n. Schied.

Elseneur den 24 October 1843.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het BROOD heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood . . .	van 4 Ponden 34 Cts,	per ℔ 08⁵ Cts.	
De Grofweiten Bol	» 5 Oncen 11⁵ Cts,	» » 23 Cts.	
De Fransche Bol	» 3 Oncen 12⁵ Cts.,	» » 42 Cts.	
De Regelwegge	» 3 Oncen 11⁵ Cts.,	» » 38 Cts.	
De Hollandsche of Tarwebol	» 3 Oncen 11 Cts.,	» » 36 Cts.	

Groningen den 30 October 1843.

Burgemeester en Wethouderen: H. de Ranitz.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. Hora Siccama.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, den 27 October.

TARWE.		Veen	66 ℔ f 5,00	Bl. Voer	41 ℔ f 2,35
Oude Bak	70 ℔ f 7,50	GERST.		Zwarte dito	38 - - 1,90
N. Oml	70 - - 6,25	Winter	50 ℔ f 3,20	Dito dito	40 - - 2,05
dito dito	72 - - 6,75	Dito	52 - - 3,60	Dito dito	42 - - 2,20
Old dito	68 - - 5,50	Dito	54 - - 4,00	BOONEN.	
dito dito	70 - - 6,00	Dito	56 - - 4,40	Paardenb.	f 3,50 f 4,25
dito dito	72 - - 6,50	Dito	54 - - 3,90	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		Zomer	56 - - 4,20	Gr. G. p. m.	f 6,25,75
N. Inlands.	64 ℔ f 4,10	Knobbe	60 - - 4,60	Parel 100 N. ℔	f 10 f 12
» dito	66 - - 4,50	HAVER.		Kools.	f 9,50 a f 10,75
» dito	68 - - 4,90	Dikke	41 ℔ f 2,25	Zomerz	f 7,50 a f 9
» dito	- -	Dito	44 - - 2,45	Boterz.	f 7,50,75, f 8,00
BOEKWEIT.		Dito	47 - - 2,65	Dederzaad	f 7,25,50,75
Gr. Zand	62 ℔ f 4,60	Dito	50 - - 2,85	G. Most. z.	f 11 tot f 13,50
Dito dito	66 - - 5,20	Bl. Voer	35 - - 1,80	Raapolie p. vat	f 36,50. f 37
Zw. Zand	66 - - 5,10	Dito dito	38 - - 2,15	Boter ¼ T.	f 18, f 22

TARWE met weinig handel. — ROGGE als genoteerd wel afgaande. — BOEKWEIT vond meer vraag en tot 10 cents hooger te plaatsen. — GERST mede 10 cent aangenamer. — Dikke en blanke Voer-HAVER goed prijshoudend, zwarte in een doen. — KOOLZAAD weinig in omgegaan.

AMSTERDAM de 28 October. TARWE prijsh. met goeden handel: 125 ℔ o. b. Poolsche *f* 275, - 136 ℔ j. Wismar *f* 290 bij partij. — ROGGE in een doen: 123 ℔ j. Pruiss. *f* 182. — GERST en HAVER zonder handel.

KOOLZAAD in een doen: Holst. 54 p. vl., - Deensch 56 p. vl, - op 9 vat April 62 p. vl. — RAAPOLIE dadelijk en op levering iets flaauwer en vooral op Mei met vele verkoopers: per 6/w. *f* 38.25, - Vlieg. *f* 37,25 a *f* 37, - Nov. *f* 37.25 a *f* 37, - Dec. *f* 37,50 a 25, - Mei *f* 37.75 a 50. - Sept. *f* 33.75 a 25. — LIJNOLIE per 6/w. *f* 36,25, - Vlieg. *f* 35,50 a 25. — HENNEPOLIE per 6/w. *f* 37,50, - Vlieg. *f* 36,50.

Tegen Maandag den 30 October is in publieke veiling aangeslagen: ca. 15 last ROGGE, door zeewater beschadigd, wegende 117, 118 ℔.

Nog in veiling: 17 l. b. Pools. TARWE, door zeewater beschadigd, 128, 129 ℔.

LONDEN den 23 September. Ter graanmarkt van heden was slechts een matige voorraad van nieuwe inl. Tarwe aanwezig, die tot 2 sh. vans boven den koers van ll. Maandag snel werd weggekocht. Vreemde ter cons. bleef onveranderd van prijs, doch met veel handel. Moutgerst 1 sh. hooger. Haver bedong den vorigen prijs.

PRIJZEN DER EFFEKTEN te *Amsterdam*, *den 28 October.*

Nederl., 2½ pCts. Werk. Schuld $54\frac{1}{4}, \frac{5}{16}$, $54\frac{1}{4}$, gebl. $54\frac{5}{16}$; Dito 5 pCts. $100\frac{3}{16}$; Am.-Synd. 4½ pCts. $95\frac{1}{8}$, $95\frac{1}{4}$, gebl. $95\frac{3}{16}$; Dito 3½ pCts. $78\frac{3}{4}$, $78\frac{7}{8}$, gebl. $78\frac{7}{8}$, O. I. Leen. 5 pCts. $99\frac{7}{16}$, $99\frac{1}{2}$, gebl. $99\frac{7}{16}$. — *Spanje*, L. bij *Ard.* van 85 p. st. 5 pCts. $18\frac{1}{4}$, $18\frac{3}{8}$, gebl. $18\frac{5}{16}$; Dito bij dito, onbep. stukk. $15\frac{7}{8}$, $16\frac{1}{8}$; Dito Coup. 22, $22\frac{3}{8}$, gebl. $22\frac{1}{16}$; Dito 3 pCts. $29\frac{3}{4}$, $29\frac{7}{8}$, gebl. $29\frac{13}{16}$; Passive $4\frac{15}{16}$, 5. — *Portugal*, Oblig. te Lond. 2½ pCts. $43\frac{7}{8}$, 44 gebl. $43\frac{7}{8}$. — *Rusl.*, Obl. bij *Hope* 1798 en 1816 5 pCts. $107\frac{1}{2}$, $107\frac{5}{8}$; Cert. bij dito 4 pCts. $90\frac{9}{16}$, $90\frac{11}{16}$; Dito bij *Stieglitz en comp.* 4 pCts. 90. — *Amerika* Bank-Actien $5\frac{1}{2}$.

Met. 5 pCt. $109\frac{5}{8}$; Louisiana bij *Hope* 48, 50; Brazil. van 200 p. st. $74\frac{1}{4}$; N. Dito 1843 v. 200 p. st. $71\frac{3}{4}$; Ven. 2 pCt. v. 100 p. st. 35; Col. ex Ven. van 100 p. st. $8\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$; Dito 1ste 8; Mexik. van 100 p. st. 32; Peru v. 100 p. st. $14\frac{7}{8}$, $15\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; Coup. *f* $1\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; Bl. Gr. van 500 p. st. 8.

Holl. fondsen bij trage affaire prijshoudend.

Ook Spaansche hebben weinig of niet van hun standpunt van gisteren gevariëerd, ofschoon de handel in dezelve, met name in 3 pCts., eene bijzondere levendigheid vertoonde.

De gisteren reeds vermelde gunstige stemming der Peruanen heeft nieuw voedsel gevonden in het hoogere merk derzelve van Londen, en de prijs is op nieuw ruim 1 pCt. sedert gisteren gestegen.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{3}{4}$, 3 pCt., Prolongatie $2\frac{3}{4}$, 3 pCt.; Wissel-Disconto $2\frac{1}{2}$ pCt.

Laatste prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. $54\frac{5}{16}$ a $\frac{1}{4}$; Holl. 5 pCt. $100\frac{3}{16}$; *Ardoins* $18\frac{5}{16}$.

AMSTERDAM den 29 October. Effekten-Societeit. (*Te half 5.*) Integralen 2½ pCt. $54\frac{1}{16}$. *Ardoins* $18\frac{1}{4}$. Dito onbepaalde $16\frac{1}{16}$. Dito Coupons $22\frac{1}{8}$. Dito 3 pCt. $29\frac{7}{8}$. Peruanen $15\frac{5}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$. Dito Coupons *f* $1\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$. Bl. Grieken van 500 p. st. $8\frac{1}{8}$.

Van onze binnenl. fondsen waren Integr. goed prijshoudend.

Van vreemde waren *Ardoins* een weinig flaauwer en 3 pCts. iets vaster. Peruanen blijven na eene neiging tot verderen vooruitgang zelfs nog iets beneden den slotkoers van gisteren aangeboden. De handel in genoemd effect was vrij levendig.

*** De LESSEN in de *LANDHUISHOUDKUNDE* voor NIET-STUDERENDEN, welke aan de HOOGESCHOOL te *Groningen gratis* gehouden worden, zullen weder geopend worden op DONDERDAG, den 2 November 1843, des morgens te *elf* uren. Zij, die deze Lessen willen bijwonen, vervoegen zich vooraf bij den Hoogleeraar H. C. van HALL.

NATUURKUNDIG GENOOTSCHAP.
Op MORGEN, WOENSDAG, den 1 November.
VERVOLG van den
CURSUS over de SCHEIKUNDE,
door Prof. C. MULDER. — BIJDRAGE van den Heer
H. U. SCHLEURHOLST.

Nieuw op te rigten DERDE ZONDAG-SCHOOL binnen deze Stad.

De KOMMISSIE tot de ZONDAGSCHOLEN te dezer Stede, gedurig meer vernomen hebbende de behoefte, die er bestaat, om, bij de thans bestaande Zondagscholen, nog eene DERDE ZONDAGSCHOOL op te rigten, en wel *voor Jongelieden van 12 tot 16 jaren*, heeft besloten, daartoe geautoriseerd door de Afdeelingen van het Bijbel- en Zendeling-Genootschap alhier, de proef van zulk eene *derde Zondagschool* te nemen.

Het doel van deze School is, even als dat van de andere Zondagscholen, aan onkundigen, die daartoe geene andere gelegenheid hebben, *den Bijbel te leeren lezen*.

Deze School zal gehouden worden des ZONDAGS NAMIDDAGS van twee tot vier uren, en wel in het SCHOOLLOKAAL van het ROODE BURGER WEESHUIS, door de Voogden van dat Gesticht gunstig ten gebruike afgestaan.

Al degenen, die van het onderwijs op die School wenschen gebruik te maken, hebben zich, om *aanvrage* en *Bewijzen van Toegang* daartoe, te vervoegen bij een' van de ondergeteekenden, of bij een' van de andere Leden der Kommissie tot de Zondagscholen, Ds. GERHARDS, den Heer J. SLOT of Prof. ERMERINS, en wel vóór of uiterlijk op den 11 November aanstaande.

Op ZONDAG, den 12 November, zal deze School door meer genoemde Kommissie plegtig worden geopend.

De Kommissie wenscht en vertrouwt, dat allen, die daartoe in de gelegenheid zijn, door toezending van Leerlingen, haar in deze onderneming zullen ondersteunen.

GRONINGEN den 13 October 1843.
De Kommissie voornoemd,
Namens dezelve:
W. MUURLING.
L. SCHUKKING.
A. HAAKMA JANSONIUS.

GEWONE BESLOTENE VERGADERING van het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, op Woensdag, den 8 November 1843, in het CONCERTHUIS in de Poelestraat, des avonds te 6 uren. — EXAMEN DER KWEEKELINGEN van de DEPARTEMENTS-KWEEKSCHOOL voor SCHOOLONDERWIJZERS. — VERSLAG VAN DE KOMMISSIE OVER DEZE INRIGTING, ENZ.

Namens het Bestuur:
R. J. SCHIERBEEK, JUNIOR.
Secretaris.

TOONEELSOCIETEIT

IN DEN SCHOUWBURG *UTILE ET DULCE*.

Op ZATURDAG, den 4 November 1843: HAMELEN, Tooneelspel in drie Bedrijven. Daarna: *NO. 777*, OF HET VERLOTE LANDGOED, Blijspel in één Bedrijf.

Precies te zes uren op het Tooneel.

CONCERT te *Grijpskerk*,

den 5 November 1843, bij T. J. BOERSMA. TOEGANGKAARTJES zijn te bekomen bij J. DE BOER, Az.

*** *Eenige kennisgeving.* Heden verloste van eenen ZOON L. GERBER, Echtgenoote van
E. VAN SLOGTEREN.
GRONINGEN den 26 October 1843.

*** THESINGE den 27 October 1843. Heden avond beviel door Gods goedheid van een' ZOON A. C. VAN ENGELEN, geliefde Echtgenoote van
J. CORSTIUS,
Predikant.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER G. K. BAKKER, geliefde Echtgenoote van
S. DIJK, Jz.
AMSTERDAM den 28 October 1843.
Eenigste kennisgeving.

*** Heden beviel mijne hartelijk geliefde Echtgenoote ANNETJE GEERTRUIDA KUTSCH van een' welgeschapenen ZOON.
A. J. HAMERSTER.
WOLVEGA den 28 October 1843.

*** Mijne geliefde Echtgenoot A. MUNNIKS beviel heden van eene DOCHTER.
GRONINGEN den 30 October 1843.
G. W. H. VAN IMHOFF.

*** Getrouwd:
N. A. DIJKHUIS
en
D. F. VAN BOLHUIS.
GRONINGEN den 25 October 1843.

*** Getrouwd:
Mr. A. W. WICHERS
en
G. SIJBOUTS.
LEEUWARDEN den 26 October 1843.

*** Getrouwd:
P. A. DELLEBARRE,
Ledekant- en Kamerbehanger,
en
T. URBANUS.
GRONINGEN den 29 October 1843.

*** Heden overleed, tot onze innige droefheid, onze geliefde Dochter EBELTJE NITTERS GOZEN, in den bloeijenden leeftijd van ruim 21 jaren. Zij ontsliep zeer zacht en kalm, hetwelk ons sterkt en troost.
GRONINGEN den 23 October 1843.
J. GOZEN.
T. GOZEN, geb. DE JAGER.

*** Gisteren avond, omstreeks elf uren, trof mij de gevoeligste slag mijnes levens, daar het den Almagtigen behaagde, mijnen geliefden Echtgenoot JAN EEKHOFF, T.z., na eene smartelijke ziekte van bijna een half jaar, door den dood van mijne zijde weg te rukken, in den ouderdom van ruim zestig — en na eene genoegelijke echtverbindtenis van ruim dertien jaren. Vier Voorkinderen van den Overledene en een Behuwdzoon beweenen met mij het onherstelbaar verlies van den braven en werkzamen Man, die altijd en alleen tot welzijn van zijn Huisgezin leefde en werkte; terwijl zes nog kleine Kinderen, waarvan het oudste nog geene twaalf jaren heeft bereikt, dit groot verlies van hunnen zorgdragenden Vader nog niet beseffen.
GRONINGEN den 24 October 1843.
A. R. STARKE,
Wedw. J. EEKHOFF, T.z.

*** Heden namiddag, tusschen 3 en 4 uren, ontsliep, na eene langdurige borstziekte, zeer zacht en kalm, en, gelijk ik vertrouw, voor een beter leven, mijn geliefde Echtgenoot JAKOB TAMMES GEERTSEMA, in den ouderdom van ruim 73 jaren. Schoon met des Overledens eenigen Zoon en deszelfs aangehuwde Kinderen diep bedroefd over dit verlies, wensch ik echter eerbiedig in Gods heilige beschikking te berusten.
BEERTA den 24 October 1843.
JANTJE TONKENS DIEPHUIS,
Wedw. J. T. GEERTSEMA.

*** Heden overleed, tot onze bittere droefheid, ons jongste Dochtertje ANNETTE, in den ouderdom van bijna 1½ jaar.
D. A. ZIJLSTRA.
A. ZIJLSTRA, geb. WOLBERS.
EMDEN den 25 October 1843.

*** BEERTA den 26 October 1843. Heden morgen bezweek eindelijk, na langzaam verval van krachten, in den ouderdom van ruim zevenenzeventig jaren, onze geliefde Moeder ALBERTJE HEERES, Weduwe van wijlen LAMMERT PIETERS DIJKEMA, in leven *Ouderling bij de Hervormde Gemeente alhier*. Zij ontsliep in de hoop op Gods genade, door het geloof in onzen Heer en Zaligmaker JEZUS CHRISTUS. Hoe smartlijk dit verlies ons zij, zijn wij echter dankbaar voor het voorregt, dat wij de geliefde nog zoo lang bij ons mogten hebben. Haar aandenken zal bij ons in zegening blijven, en hare ruime milddadigheid door velen in deze Gemeente nog lang met erkentenis gedacht worden.
PIETER L. DIJKEMA.
Mede namens mijne Broeders en Zusters.

*** Mijne dierbare en onvergetelijke Echtgenoote TRUDA EILDERTS BUSSCHER is niet meer! — Eene langdurige sukkeling en bijkomende hevige ziekte maakte heden morgen, helaas! een einde aan haar voor mij en onze vijf nog zeer jonge Kinderen zoo nuttig leven, in den ouderdom van ruim zesendertig jaren, na eene echtvereeniging van bijkans dertien en een half jaar.

Zwaar treft mij, als ook hare Ouders, bejaarde Grootmoeder, Broeders en Zusters, deze slag; doch wij wenschen te berusten in den wil van Hem, wiens doen altijd majesteit en heerlijkheid is.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene tevens voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.
MARTENSHOEK den 27 October 1843.
H. D. S. FOLKERS,
Comm. in 's Rijks Dienst te Hoogezand.

*** Heden morgen overleed, aan verval van levenskrachten, mijne eenigste Zuster GRIETJE TAMMINK, Wedw. J. WIERINGA, in den ouderdom van bijna 73 jaren.
ZUIDLAREN den 27 October 1843.
R. TAMMINK.

*** Heden avond omstreeks 10 uren overleed, tot onze groote droefheid, onze waarde Vader JAN L VAN CALCAR, in den ouderdom van 64 jaren en ruim 4 maanden.
SAPPEMEER den 28 October 1843.
L. R. VAN CALCAR, Jz.
Mede uit naam van mijne Zusters en mijnen Behuwd-Broeder.
Eenige kennisgeving.

*** Bij J. OOMKENS is gedrukt en alom verzonden:

I. Prof. *W. MUURLING*, ZESTAL LEERREDENEN, tot aanprijzing van het INWENDIGE CHRISTENDOM, *f* 1—50.

II. Drs. *A. DUFLOS* en *A. G. HIRSCH*, HET ARSENIK, deszelfs *herkenning* en *vermoedelijk voorkomen in bewerktuigde Ligchamen*. LEIDDRAAD tot zelfonderrigt en tot praktisch gebruik bij Geregtelijk-Scheikundige onderzoekingen voor *Artsen*, *Natuurkundigen*, *Apothekers* en *Regtsgeleerden*. Met in den tekst gedrukte afbeeldingen. Naar het Hoogduitsch door *P. VAN GENDEREN STORT*, *Med. Cand.* . . . . *f* 1—00.

Op MORGEN is, à 15 Cts., te bekomen:

de CATALOGUS der nagelatene BIBLIOTHEEK van wijlen den Hooggel. Heer J. LENTING, welke door de Boekverk. R. J. SCHIERBEEK, JUNIOR, en J. J. DOESBURG publiek zal verkocht worden op MAANDAG, den 13 November e.k. en verv. — Deze verzameling bevat *alleruitmuntendste Werken* over FRAAIJE LETTEREN en WETENSCHAPPEN, OUDE en NIEUWERE CLASSICI, Werken over WIJSBEGEERTE, GESCHIEDENIS, ENZ.; eene aanzienlijke kollektie PLAATWERKEN, eenige OUDE MUNTEN, ENZ.

*** De Boekhandelaars M. SMIT en W. J. VAN HAAGEN zullen, op MAANDAG den 20 NOVEMBER en volgende dagen, publiek verkoopen: De nagelatene BIBLIOTHEEK van wijlen den Weled. Zeer Gel. Heer [illegible], in leven Chirurgijn te dezer Stede, benevens deszelfs KOSTBARE VERZAMELING ONTLEED- EN ZIEKTEKUNDIGE PREPARATEN, ZIEKE BEENDEREN, GENEES-, HEEL- EN VERLOSKUNDIGE INSTRUMENTEN, RARITEITEN; verder eene Kollektie KEURIGE SCHILDERIJEN, gevolgd door eene verzameling THEOLOGISCHE BOEKEN EN WERKEN VAN SMAAK, bevattende de in dit vak meest gezochte Werken. Alles is te bezien op VRIJDAG en ZATURDAG, den 17 en 18 November. — De CATALOGUS zal eerstdaags bij bovengenoemden worden uitgegeven.

*** De ondergeteekende, CURATOR in de ONBEHEERDE NALATENSCHAPPEN van SIJPKO TIDDES SIJPKENS, Koopman, en ANNEKE TER HORST, Echtelieden, gewoond hebbende en overleden te *Zuidbroek*, roept bij deze op de BEKENDE en ONBEKENDE CREDITEUREN van genoemde S. T. SIJPKENS en A. TER HORST, om te compareren op DONDERDAG, den 16 November 1843, des voormiddags te tien uren, ten Huize van G. H. MONKHOST, Logementhouder te *Zuidbroek*, ten einde aan te hooren, op te nemen en te sluiten de REKENING en VERANTWOORDING, die hij, van zijne in dien boedel gehoudene Administratie, doen zal en om, indien er geen verzet plaats heeft, BETALING hunner SCHULDVORDERINGEN te bekomen, voor zooverre het bedrag der Nalatenschap toereikende zijn zal.
Mr. E. TINGA.

*** BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *WINSCHOTEN* brengen ter kennis aan de daarbij belanghebbenden, dat de WEEKMARKTEN, op welke gelegenheid gegeven wordt tot het *verkoopen* van VEE, voor dit jaar invallen op ELKEN MAANDAG der maand NOVEMBER aanstaande, en dat er alzoo geene Veemarkten in de maand October gehouden worden.
WINSCHOTEN den 25 October 1843.
Burgemeester en Wethouders voornd.:
H. J. ENGELKENS.
Ter ordonnantie van dezelven:
De Secretaris,
A. GREBNER.

*** De RIJKS ONTVANGER te *KLOOSTERBUREN* gedenkt, op VRIJDAG, den 3 November 1843, des voormiddags te tien uren, voor deszelfs KANTOOR, in het openbaar, aan de meestbiedenden, tegen kontante Betaling, te verkoopen:

Twee ANKERSVATEN, inhoudende 72 Kannen BUITENLANDSCH GEDISTELEERD ad 164 %.

Vier ANKERSVATEN, inhoudende 144 Kannen BUITENLANDSCH GEDISTELEERD ad 164 %.

Aangehaald Ca onbekenden bij Processen-verbaal van den 30 September en den 2 October 1843, opgemaakt door de Ambtenaren, gestationeerd te *Pieterburen* en *Hornhuizen*.
De Rijks Ontvanger voornoemd:
WICHERS.

NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat door haar zullen worden geveild,

Te *Rotterdam*, op WOENSDAG, den 15 November 1843:

9,522	Kranj. en Kan. JAVA-SUIKER,			liggende	*aldaar*.
20,446	»	»	»	» te	*Amsterdam*.
8,376	»	»	»	» te	*Dordrecht*.
1,058	»	»	»	» te	*Middelburg*.

Waarvan de Notitiën met de Veilconditiën in tijds zullen worden uitgegeven.
AMSTERDAM den 14 October 1843.
VAN DER HOUVEN, *President*.
KOOIJ, *Directeur, fung. Secret.*

FIRMA VAN CLEEFF & HESSELINK.

1. Op Morgen Woensdag, den 1 November

en vervolgens, zullen, ten verzoeke van Mejufvrouw de Wed. J. H. SMIT, welke sedert den 1 Mei ll. met die Affaire uitgescheiden, ten Huize van GIEZEN, te *Helpman*, finaal worden verkocht: de nog voorhanden zijnde WINKELGOEDEREN, bestaande in GEKLEURDE, WITTE en WOLLEN DASSEN in soorten, dito BORSTROKKEN, TRUIJEN en WANTEN, WOLLEN en KATOENEN SLAAPMUTSEN, dito GEBREIDE en GEWEEFDE MANS-, VROUWEN- en KINDER-KOUSEN en dito KINDERGOED, GEKLEURDE en ZWARTE NAAIZIJDE, GARENS en LINTERIJEN; voorts ELLEWAREN, LAKEN, LINNEN, CANEFAS, GESTREEPT BAAI, GRIJS en BLANK LINNEN, KATOENEN, BONTEN, WOLLEN STOFFEN, en meer andere Artikelen als in zoodanigen Winkel gezocht worden. De Goederen zullen Heden, van 10—12 en van 2—5 uren, in het Boelhuis in de Zwanestraat ter bezigtiging liggen.

2. VRIJDAG, den 3 November,

VERKOOP op de GROOTE MARKT, van AFBRAAK, KAGCHELS, MEUBELEN, ENZ.

3. BOELHUIS in de ZWANENSTRAAT.

MAANDAG, den 5 November, en vervolgens, verkoop van een' SOLIDEN INBOEDEL, nader te detailleren.

Op MORGEN, WOENSDAG, den 1 Nov.,

en vervolgens, voor de behuizing van JACOB MARK, te *Helpman*, verkooping van ZIJDE, GAREN, LINTEN, KANTEN, ENZ., LAKENS, DUFFEL, VIJFSCHACHT en hetgene meerder gepresenteerd zal worden des namiddags te 2 uren.
P. E. MUELLER, O.Jz.

*** Ten overstaan van den Deurwaarder GLAS, gedenkt de Koopman TONNIS KONING, op Zaturdag den 4 November 1843, te 1 uur, bij het BLAAUWE HUIS te *Loppersum*, Boeldag te houden van 25 EXTRA BESTE INLANDSCHE JONGE PAARDEN, waaronder TWENTERS en ENTERS.

*** Mr. B. HAITZEMA VIËTOR, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van den KERKERAAD DER HERVORMDE GEMEENTE te *Winschoten*, op MAANDAG, den 6 November 1843, des avonds te zes uren, ten Huize van den Logementhouder EGGO VAN DIJK, aldaar, in openlijke Veiling te verkoopen:

De ARMENWONINGEN en den aanhoorigen GROND aan het Kerkhof te *Winschoten*, in drie perceelen, benevens VIJF DIAKENIEHUIZEN en TUINEN in den Molenhorn aan de Sintvitushout, onder *Winschoten* staande en gelegen.

De Verkoopconditiën zullen drie dagen bevorens ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris
Mr. B. HAITZEMA VIËTOR.

*** De Erven JAN CORNELIS RUTGERS, te *Paterswolde* overleden, zijn voornemens, ten overstaan van Mr. A. HOMAN, Notaris te *Assen*, op ZATURDAG, den 18 November 1843, des voormiddags te 10 uren, te *Eelde*, ten Huize van den Kastelein H. HILBRANTS, onder meer andere VASTE GOEDEREN, publiek te doen verkoopen: Twee BEHUIZINGEN, staande en gelegen te *Paterswolde*, waarvan de eene door den Heer BELLARD wordt bewoond, en de andere, als HERBERG, sedert vele jaren zijnde en nog wordende gebruikt door EVERT HENDRIKS. Beide Behuizingen met de daarbij behoorende HOVEN.
ASSEN den 28 October 1843.
A. HOMAN.

DE PATENT-STOOM-KAARSEN,

[illegible], worden bij voortduring alleen in de Stad en Provincie *Groningen* verkocht bij de ondergeteekende Depôthouders, welke thans van dezelve ruim zijn voorzien. Deze Kaarsen onderscheiden zich van andere Smeerkaarsen door eene helder witte kleur, ontdaan van de onaangename Vetlucht, helder lichtgevende, zonder walm, behoeven weinig gesnoten te worden, en branden *veel minder* dan *een Cent per uur*; elk Pakje weegt *5 Ned. oncen*, en is voorzien met de handteekening van den Fabrikant. De gebruikers, welke zich *voor den Winter* willen voorzien, worden ten vriendelijkste verzocht dit op te geven aan
A. J. VALKEMA, in de Pelsterstraat, en
B. VAN BOLHUIS VALKEMA,
in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat, Westzijde.
Brieven en Geld franko.

*** De ondergeteekende, wonende in de Poelestraat, het eerste Huis van de Groote Markt, maakt aan hare geëerde Begunstigers bekend, dat haar *Winkel* thans ruim voorzien is van alle soorten van ECHTE BRABANDSCHE en TUULKANTEN, TUUL, GAAS, KAMERDOEK en NEIGES, alle soorten van ZIJDEN, WOLLEN en BOSLINTEN, echte FRANSCHE en andere GEKEPERDE LINTEN, beste NAAI- en KNOOPZIJDE, alle soorten van NAAIGAREN en BREIKATOEN, beste ZIJDEN en andere CORSETVETERS, CORSETBALEINEN, beste EAU DE COLOGNE, opregt VAN DER VEENS ELIXER, alsmede het alom zoo gunstig bekende KARMELITEN GEEST, à *f* 1—20 het Fleschje, en meer andere ARTIKELEN, waarin zij zich ten vriendelijkste aanbeveelt; belovende eene prompte en civiele behandeling.
Wedw. J. P. DADO.

NB. Ook heeft zij eene groote partij WATTEN, welke zij tot verminderde prijzen uitverkoopt.

TOESTEL,

om BRIEVEN en PATENTEN te STEMPELEN zonder Ballen of Drukinkt, zeer geschikt voor PLAATSELIJKE BESTUREN en NOTARISSEN. De Prijs van den toestel is *f* 4—00.
[illegible] STAUDT, [illegible]
MULDER, Logementhouder in de Heerestraat.

*** Bij E. DE BOER & ZONEN, *Gekwalificeerde Kollekteurs te Groningen*, zijn voor de 191ste *KONINKL. NEDERL. LOTERIJ* (waarvan de EERSTE KLASSE op MAANDAG, den 6 November 1843, zal beginnen te trekken) LOTEN volgens *Prijscourant* te bekomen.

Bij M. M. LOWENSTEIN,

in de Pelsterstraat,

zijn in de afgeloopene LOTERIJ de volgende Prijzen gevallen: op No. 12159 de PRIJS van *f* 10,000 en PREMIE van *f* 25,000; op No. 2252 en 12199 de PRIJS van *f* 1000 en meer andere PRIJZEN van *f* 400, *f* 200 en *f* 100. Bij denzelven zijn voor de 191ste Loterij LOTEN in Koop en in Huur te bekomen.

J. DATEMA, aan de Groote Markt,

heeft zoo wederom uit zee ontvangen: versche GESPEENDE TEXELSCHE OESTERS, dito zware COROESTERS, zeer geschikt zijnde om te verzenden.

R. HARTMAN,

Cartonwerker en Boekbinder, verlangt een' BOEKBINDERSGEZEL, om dadelijk in dienst te treden.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.